

KAIKKEIN
UUSIMPIA

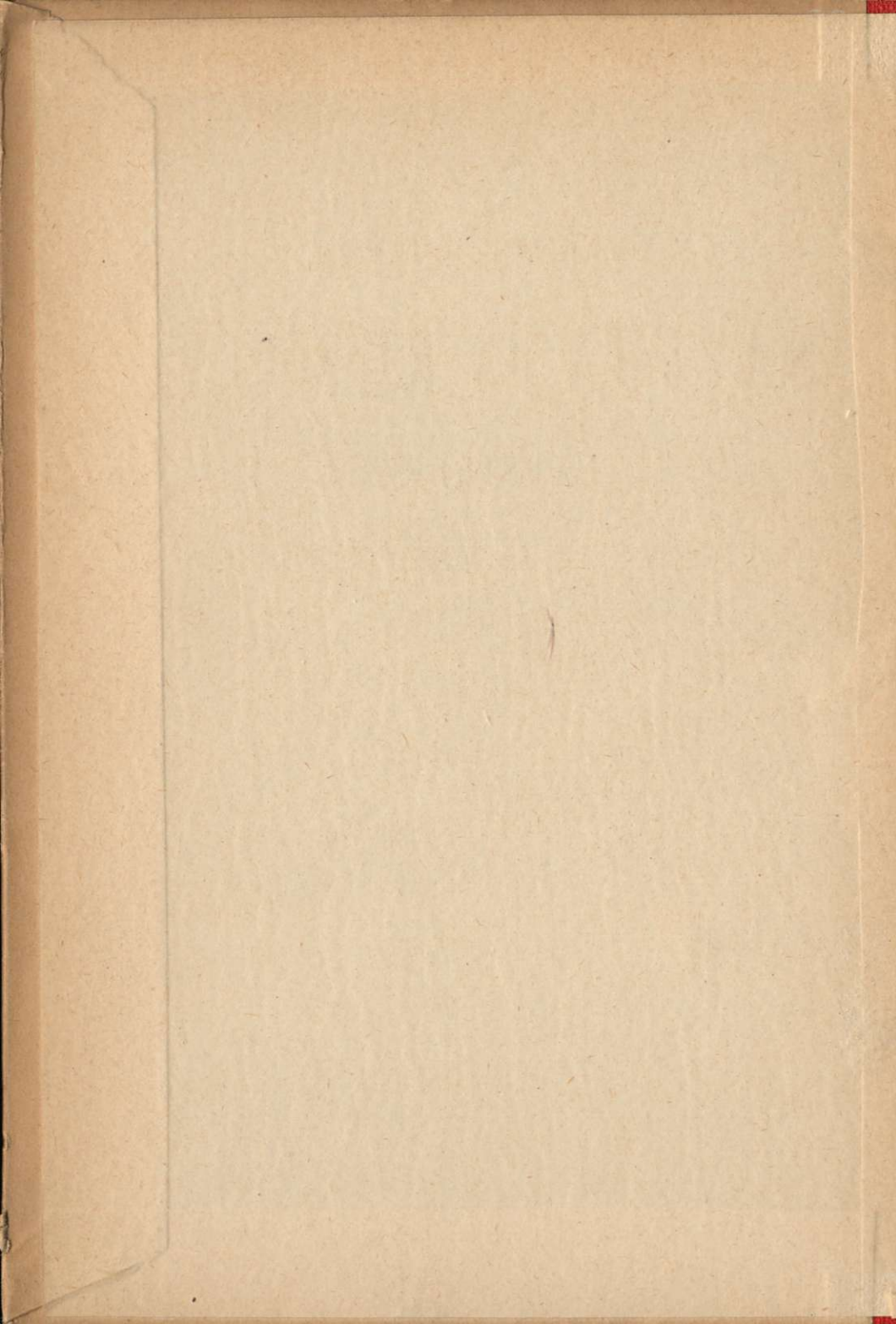
SATUJA
JA RUNOJA

LAPSILLE.

KIRJOITTANUT

TYKO HAGMAN.

KAIKKEIN UUSIMPIA
SATUJA JA RUNOJA
LAPSILLE.

NUORILLE JA VANHOILLE.

KIRJOITTANUT

TYKO HAGMAN.

Viides kokoelma.

PORVOOSSA,
WERNER SÖDERSTRÖM.

KIRJAIN

ALUEEN JA ALUEEN

1893

WERNER SÖDERSTRÖM

WERNER SÖDERSTRÖM

Porvoossa, 1893.

WERNER SÖDERSTRÖM'IN KIRJAPAINOSSA.

SISÄLLYS:

	Sivu.
Joulumarja, juttusarja (runo)	1
Mitä kuiskaa meille enkeli joulukuudessa?	3
Talvikärpänen (runo)	5
Satu kummallisesta joulukuudesta Surunkankaan vaivaistalon pi- halla	7
Meidän Matti (runo)	10
Kalle ja Käki (runo)	11
Satu peukalopojasta eli Herra professori Tarvisen kahvi	12
Pikku runoilijat	24
Miksi haukkuu Musti kuuta?	30
Viran vaihtajat	30
Nuoli ukko ja hänen sotajuttunsa.	31
Nukku Matti (runo)	65
Lumiposki ja Punakoski eli Turhanpäiväinen sota	67
Maailman mainio musta sika (runo).	72
Laulu Punaparrasta (runo)	78
Ilves ja Hirvet.	80
Onnen sormus (runo).	86
Siipi-alus	90
Pikku Pentin ilmatatka	94
Ampukaa hiljaa, pojat! (runo)	102
Onnen sormus eli missä on ihmiskunnan sydän?	103
Omille lapsilleni, pitkälle matkalle lähtiessäni (runo)	109

1871

1. The first part of the report is devoted to a general survey of the progress of the work during the year. It shows that the amount of work done has been very large, and that the results have been of a high order of excellence.

2. The second part of the report is devoted to a detailed account of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

3. The third part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

4. The fourth part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

5. The fifth part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

6. The sixth part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

7. The seventh part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

8. The eighth part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

9. The ninth part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

10. The tenth part of the report is devoted to a summary of the work done in each of the several departments. It shows that the work has been carried on in a systematic and thorough manner, and that the results have been of a high order of excellence.

Joulumarja, Juttusarja.

*Armahaiset lapsukaiset!
Pikku miehet! Pikku naiset!
Tässä saatte syötävää.
Saatte multa joulumarjan,
Saatte pienen juttusarjan.
Muut' ei ollut myötävää
Tällä kertaa kaupungissa,
Herttaisessa Helsingissä,
Vaikk' ois ollut suotavaa.
Oli kaikki loppuun myöty,
Kaikki suuriin suihin syöty.
Muut' ei mulla tuotavaa.
Marja kasvoi kuusen alla
Joulukuusten kankahalla;
Tuotiin sieltä kaupunkiin,
Perkattiin ja prässättiin
Muille sitten myötäväksi
Kipposissa, kepposissa,
Laukkuryssäin reppusissa,
Sulle sitten syötäväksi,
Sinä sorja marjasuu,
Sinä kaunis täysikuu!
Maistukoon nyt mansikkainen,
Joulumarja laihallinen,
Sulle miltä maistuukin,*

Nyt sen sulle toimitin. —
 Juttusarja kuusen alta,
 Joulukuusten kankahalta,
 Tuotiin myöskin kaupunkiin,
 Präntättiin ja prässättiin
 Kirjaseksi, kurjaseksi.
 Ken sen kirjan kerran keksi,
 Sulle hän sen keksikin,
 Sinä Helmi herttaisin!
 Sinä Kalle karhun arka!
 Sinä Läisu lintu-parka!
 Sinä Tieto, pikku mies,
 Kaikkein viisahin kenties!
 Sinä Kaisu kahvisäkki!
 Sinä Ventla västäräkki!
 Koulun kuulu Toivo tää!
 Sinä Pekka penkin pää!
 Sinä Voppu marjavakka!
 Sinä Priiti, pikku akka!
 Sinä senkin Joonatan,
 Joka kaaduit kurahan!
 Sinä Aatu aamukukko!
 Sinä Pentti, pikku ukko!
 Pikku rouvat! Pikku herrat!
 Kaiken maailman kielikerrat!
 Juttukirjaa lukekaa,
 Ell'ei tullut parempaa,
 Joulumarjaa joutessanne
 Poskissanne purressanne.
 Lähti kerran maalimaan
 Kumpanenkin kuusen alta,
 Joulukuusten kankahalta,
 Teitä varten tallustaan.

Mitä kuiskaa meille enkeli joulukuudessa?

Jokaisessa joulukuudessa asuu ehtoisa enkeli, jonka siihen on kätkenyt Jumalan Poika, Hän, joka joulu-yönä syntyi sinun ja minun ja kaikkein ihmisten iloksi. Ja jos vain tahdomme oikein tarkasti kuusen alta kuunnella, niin kuiskaa se enkeli korvaamme näin:

Muista aina, ihmislapsi armas, joulu-ilosi lähde. Se lähde oli rakkaus ja lempi. Jumalan rakkaus sinua kohtaan sääti tämän suurimman ilosi juhlan. Etkös siis ennen kaikkea rakastaisi Jumalaa juuri? Etkös siis Hänen kanssansa rakastaisi mitä hänkin rakastaa, Hän ja Hänen Poikansa? Rakasta lähimmäistäsi. Ja lähimmäisiäsi ovat kaikki, mutta erittäinkin ne, jotka enimmänsä rakkautta kaipaavat, rakkautta ja suojelusta. Muista siis myös köyhiä ja orpolapsia, ja jos itse olet orpo, niin muista niitä, jotka vieläkin orvompia ovat kuin sinä. Muista aina että suojelet mitä suojella voit. Ja ell'et voi muita suojella, niin suojele vaikka vilustuvaa varpusta hangella ikkunasi ulkopuolella, suojele vaikka pikku karpästä katossa, joka toveriensa vaipussa talvi-uneen jäi yksin valvomaan ja kitumaan, kenties muistuttaaksensa sinua suloisista suvipäivistä. Muista että joulu ei ole muuta kuin jumalallisen rakkauden ja suojeluksen muistojuhla. Rakkaus ja suojelus on ihanin ilo. Tahdothan siis nytkin joulu-ilossasi rakastaa ja suojella?

Niin kuiskaa enkeli, jonka Jumalan Poika on kätke-
nyt jokaiseen joulukuuseen. Ja jos voimme rakastaa ja
suojella niin kuin ehtoisa enkeli neuvoa, niin kenties
saamme hänen nähdäkin. Mutta silloin hän vähän vei-
tikkamaisesti vain kurkistaa meihin kahden pienen ikku-
nan kautta, nimittäin kaikkein niiden silmistä, joita ra-
kastamme ja suojelemme.

Jalvi-kärpänen.

*Oil kesä multa mennyt,
Oil mennyt syksykin.
Sit' aikaa armahaista
Mä vielä muistelin.*

*Mä muistin kuinka silloin,
Kun nurmet vihannoi,
Kun pikku linnut lauloi
Ja paimen-pillit soi,*

*Mä taivahasta tunsin
Sen lämmön lähtevän
Ja valo-virran käyvän,
Mi antaa elämän.*

*Mä muistin kuinka silloin,
Kun maassa mansikat
Oil saaneet purppur-posket
Ja ruusut kukkivat,*

*Mä tuoksu-virran tunsin
Niin sulon, lämpimän,
Ett' Eedenistä varmaan
Sen luulin lähtevän.*

*Mä muistin kuinka silloin,
Kun uuvuin uinumaan,*

*Myös pikku kärpäsisistä
Oil kiusaa toisinaan.*

*Ja kun mä noita mietin
Ja mielin muistelin,
Oil tuima talvi tullut,
Mi kestää vieläkin.*

*Ja siinä kun mä mietin
Ja mielin muistelin,
Niin muuan pikku raukka
Mua pisti poskihin.*

*En poies pyyhkinynnä
Mä häntä kuitenkaan,
Vaan annoin raukan purra
Ja panna parastaan.*

*Nyt tuiman talven pitkään
Hän mua purrut on.
Ja purra saa hän, kunnes
Hän kaatuu kuolohon.*

*On kesä multa mennyt —
Se, taivas, oil sun työs! —
Ja mansikat ja ruusut
Ja pikku linnut myös.*

*Süis viivy luonain vainen
Ja pistä poskehen,
Sä kesä kullan kuopus,
Sä pikku kärpänen!*

Satu kummallisesta joulukuusesta Surunkankaan vaivaistalon pihalla.

Kuulkaappas nyt, kun kolmanneksi kerron teille kertomuksen kummallisesta joulukuusesta Surunkankaan vaivaistalon pihalla. Oli, näettekös, täällä Suomenmaassa seitsemän sataa seitsemän kymmentä seitsemän vuotta siten (tai niille paikoille) muiden pitäjien joukossa olemassa muuan, jonka nimi oli, niinkuin sanoin, Surunkangas. Se oli tosin surullinen nimi, mutta ei nimi pitäjää pahenna, ell'ei pitäjä nimeä. Oli se sentään muutenkin hieman omituinen paikkakunta, sillä siinä ei ollutkaan muita taloja ensinkään kuin vaivaistalo. Mutta vähät siitä, on niitä niitäkin, joissa ei ole sitäkään.

No, Surunkankaan rajapitäjänä oli nyt toinen, jonka nimi oli Mustakangas, sillä siinä asui pelkästään Mustalaisia, — tiedättehän, noita nokipekkoja, jotka hyvin harvoin harkitsevat muuta kuin pelkkää pahaa ja koiruutta.

Surunkankaan vaivaistalon asujamet olivat, kuten sopi odottaakkin, vaivaisia varsinkin sen puolesta, että heidän ruumiinsa voimat olivat joteskin voimattomat ja vähäväkiset. Ja sitä seikkaa käyttivät nyt Mustakankaan mustat Mustalaiset tehdäkseen, heille kiusaa, niinkuin valitettavasti usein voimakkaammat tekevätkin voimattomille.

Mustalaiset eivät viettäneet jouluansa samalla aikaa kuin Surunkankaan asukkaat, vaan pari viikkoa myöhemmin, he kun tunnetun laiskuutensa tähden aina myöhästyvät; ja heidän joulu-ilonsa oli aina hyvin hurjaa ja surkeaa sorttia, — tiedättehän, se mustalaisen joulu. Niinpä he nytkin joulu-ilokseen päättivät tehdä pilkkaa Surunkankaan vaivaistalon asujamista.

Ja sitä varten pantiin kaikkein mustimmat Mustalaiset istuttamaan Surunkankaan vaivaistalon pihalle — lumeen siihen, näettekös — semmoista joulukuusta, johon he ilkeydessään olivat ripustaneet pelkkää pippuria, Turkin polttavaa pippuria, jota nokipekat maailmaa kiertäessään olivat kuljettaneet Turkinmaalta asti. Niin, siihen he siis nyt istuttivat lumeen semmoisen puun, joka muka oli oleva pilkaksi vaivaistalon asujamille. Näillä oli oikeastaan Loppiainen jo, ja kyllä he sen yskän ymmärsivät, että Mustakankaan miehet tahtoivat heille tyrkyttää mustalaisen joulua. Mutta he eivät pilkasta paljoa piitaneet, koska heidän oma joulunsa jo oli ohitse ja heillä sitä paitse oli tapana viettää sitä ilman kuusitta ja koristuksitta.

No, mutta nyt ryntäsivät mustimmat Mustalaiset vaivaistalon sisään ja ajoivat sen heikot asujamet pihalle. Ja siinä nokipekat sitten pakoittivat vaivaisia pureskelemaan Turkin pippuria pilkallisesta joulukuusesta. Eikä siinä ollutkaan muu neuvona kuin totteleminen. Vaivaisten täytyi, kun täytyikin, syödä pippurit suuhunsa.

Ja tähän jo tuossa paikassa loppuukin tämä tarina. Sillä mitäs ollakkaan! Karvaat pippurit poltti, kärventeli ja kirventeli Surunkankaan asukkaiden sisälmyksiä niin, että noissa siihen saakka rauhallisissa ihmisissä yhtäkkiä syttyi ja syntyi täydellinen raivo tuskasta, ja raivon kanssa tuli ylönluonnollinen voima heidän heikkoihin li-

haksiinsa. Ja siitä raivosta ja voimasta sitten syttyi ja syntyi, kun syttyi ja syntyikin, surkea sota, jossa puolet Mustalaisista saivat surmansa ja toinen puoli ajettiin mie-ron tielle — vanhoja vaski-patoja tinaamaan — niin että koko Mustakankaan pitäjäkin jäi peräti autioksi. Mutta Surunkankaan asukkaat reipastuivat siitä asti niin, että heidän pitäjässään tällä haavaa on tuhat turskia taloa ja vaivaistalokin vielä, mutt' ei yhtäkään vaivaista. Eikä se satu sitten sen pitempi ollutkaan.

Meidän Matti.

Meidän Matti, meidän Matti

Oli mielen mies:

Hän pisti päänsä rokkaan,

Sai palohaavan nokkaan;

Huusi sitten, huusi sitten

Koko yön kenties.

Meidän Matti, meidän Matti

Oli mielen mies:

Hän puski rautapalloon,

Sai suuren kuhmun kalloon;

Itki sitten, itki sitten

Koko yön kenties.

Meidän Matti, meidän Matti

Oli mielen mies:

Hän puri aina puuhun,

Sai pahat tikut suuhun;

Parkui sitten, parkui sitten

Koko yön kenties.

Meidän Matti, meidän Matti

Oli mielen mies:

Hän paha oil, mä pelkään,

Sai äidiltänsä selkään;

Vinkui sitten, vinkui sitten

Koko yön kenties.

Kalle ja Käki.

*Oil kerran pikku Kalle.
Hän meni metsähän.
Ja siellä nukkui alle
Hän pitkän petäjän.*

*Ei tiennyt siinä surra
Nyt Kalle ollenkaan,
Kun aikoi häntä purra
Kyykäärme hampaillaan.*

*Vaan siis kun siinä nukkui
Hän alla petäjän,
Niin käki puussa kukkui,
Ja siitä heräs hän.*

*Ja Kalle käärmeeltä
Nyt pääsi pakohon,
Kun käki kultaselta
Hän sai sen huomion.*

*Ja käki kultaa aina
Hän mielin muistelee,
Ja käki kultaa aina
Hän kielin küttelee.*

Satu peukalo-pojasta

eli

Herra professori Tarvisen kahvi.

A. Ensimmäinen luku.

Tässä tulee nyt se vanha satu peukalopojasta, vaikk'en enää varmaan tiedä muistanko sen aivan oikein. Mutta näin minä sen muistan. No, kuulkaa nyt!

Oli siis kerran, niinkuin vielä nytkin, pieni tähti taivaalla, ja siinä asui pieniä ihmisiä, niin hullunkurisesti pieniä ihmisiä, ett'ei muualla maailmassa moisia olekkaan, vaikka neulalla etsisi. Mutta erinomattain lystillisiä, viisaita ja sukkeloita he vain olivat.

Tapahtui nyt siinä tähdessä kerran että muuan mies, aika mies jo heikäläisten mitalla punniten, putosi paistikkaa tuosta pallon-muotoisesta pienestä tähdestään pois, sen lentäessä lujaa vauhtia avaruuden ilmassa. Siellä varmaankin on paha pysyä pystyssä. Ja mitäs ollakkaan! Räpistellen pienillä raajoillaan ilman halki tullessansa, hän tietysti hyvää kyytiä lensi ja putosi viimein alas siihen paikkaan, jonka nyt mainitsen.

Oli, näettekös, eräs vanha oppinut herra Englannin maassa täällä meidän matoisen maapallomme päällä par'aikaa illallisella. Hänen nimensä oli Kalle Tarvinen, ja

hän söi siinä, lasisilmät nenällään, voitaleipää, munia ja perunoita, istuen pienessä puutarhassaan vanhan tuomen alla. Silloin tulla tipahteli tuomen läpi, jonka oksat ja lehdet onneksi vauhtia vähensivät, tuo pienestä tähdestä pudonnut pikkurainen mies ja meni pää edellä herra Tarvisein voirasiaan. Pää ja koko ruumiinrunko painuivat voihin, kintut vain jäivät kippuroimaan ilmassa. Herra Tarvisein, joka oli hyvin likinäköinen lasisilmissäkin, luuli sontiaisen siihen lentäneen ja suuttui kovasti. „Hiton itikka!“ hän, näet, huudahti, painoi ruokaveitsensä voihin ja väänsi sillä kuin lapiolla tuon tuulen tuoman kuokkavieraan voirasiasta pois. Mutta niinkuin kaikki oppineet oli herra Tarviseinkin hyvin utelias ja katseli siis nyt vähän tarkemmasti voitunutta vierastansa, pitäen veitsenpäätä nenänsä alla.

„Ei se, näämmä, olekkaan sontiaisen“, sanoi hän nyt, tarttui hyppysillään pientä paitaressua jalkoihin ja pisti vesilasiin, jossa häntä huuhtoi ja virutteli, kunnes voi oli lähtenyt pois. Pani sitten tavattoman tulokkaan puhtaalle talrikille ja tutki sitä lasisilmiensä läpi mielestään oikein tarkasti.

„Mikä ihme!“ huudahti ukko Tarvisein, „tämähän on ihminen, ilmeinen ihminen, vaikka peijakkaan pieni.“

Tähdestä tipahtanut mies makasi tainnoksissaan talrikilla, ja kummakos se, kun moisen matkan oli tehnyt ja vielä päälle päätteeksi maannut pää edellä pehmeässä suossa — pahemmin kuin Joukahainen!

„Mutta voi onnetonta, kun on kuollut!“ puhui itseksensä Tarvisein, „nyt en saata sitä oikein tutkia. Parempi, jos osaisi puhua.“

Mutta nyt juuri tointuikin tulokas, avasi silmänsä ja kysyi tähti-ihmisten kummallisella kielellä, jota herra Tarvisein oppineena miehenä kuitenkin heti ymmärsi:

„Missä mä olen?“ kysyi tulokas. Tähän tietysti vain suomennan hänen puheensa.

„Professori Kalle Tarvisen luona“, vastasi samalla kielellä herra Tarvinen. „Terve tulemaa! tahdotteko syödä illallista?“

Nyt vasta katsahti tähtimies herra Tarviseen, nousi seisomaan, astui arvokkaasti talrikin laidalle, kumarteli kohteliaasti ja lausui:

„Kiitoksia kutsumasta! Te varmaankin olette professori jättiläisten maassa?“

„Niin olen“, vastasi vähääkään arvelematta herra Tarvinen, vaikka hän itsekin oli hyvin lyhytkasvuinen mies, tavattoman pieni Englantilainen. Mutta kyllä tietysti hänen sopi ylvästellä suuruuttaan moisen pienen piimäsuun kanssa puhuessansa. „Te olette, näämmä, koitoisin peukalopoikain maasta“, lisäsi ukko Tarvinen. „Mutta käykää ruo'alle, tehkää hyvin. Minkälainen oli matka, hyvä herra peukalopoika?“

„Kiitos kysymästä“, vastasi tämä, „joteskin mutkalinen. Olen, näämmä, tullut pyöröksissä perille. Paikoittaa raajojani aika lailla ja häntääni poroittaa oikein pahanpäiväisesti.“

„Mitä sanottekaan!“ huudahti herra Tarvinen, hyppähtäen kovin hämmästyksissään tuoliltansa. „Oletteko te hännäkäs mies? Ja minä kun en häntäänne huomannut, vaikka olin tutkivini teitä joteskin tarkasti.“ Ja ukko tarttui nyt, istuen jälleen paikallensa, peukalopoikaan udestaan hyppysillään, käänsi hänet nurin ja huomasi että pojalla todellakin oli häntä, pienen hiirenhännän pituinen häntä. Niin, niin, tuon pienen tähden ihmiset eli tämmöiset peukalopojat ovat todellakin hännäkkäät.

„Hurraa, hurraa!“ huusi iloissaan herra Tarvinen. „Enkös ole sitä aina sanonut että ihmiset ennen aikaan

olivat hännäkkäitä? Mutta silloin olivat he vielä tyhmiä, sangen tyhmiä. Vasta viisaammiksi tultuaan ovat he heittäneet häntänsä pois. Eikös niin, herra peukalopoika?“ Hän pani pojan jälleen istumaan talrikin laidalle.

„Ei, ei, ei se niin ole, herra jättiläis-professori“, vastasi peukalopoika, „vaan niin, että ihmisten tyhmyys ennen aikaan tuli siitä, ett'ei heillä ollut häntää. Vasta viisaammiksi tultuaan saivat he hännän. Niin ainakin on meidän maassamme asian laita. Eikö teillä ole häntää?“

„Mitä!“ huudahti professori Tarvinen vastaamatta kysymykseen, „ovatko he hännäkkäinä viisaampia?“

„Katsokaas, herra professori,“ selitti peukalopoika, ilkkuen viekkaasti silmillään, „seikka on se, että kaikki ihmiset valitettavasti varsin mielellään tahtoivat vetää toinen toistaan hännästä, ja senpätähden he viisaammiksi tultuaan saivatkin hännän. Ennen aikaan he vain yhtä valitettavasti vetivät toisiaan nenästä.“

Herra Tarvinen tuumasi sormenpää nenällään kovasti tätä selitystä, mutt'ei näkynyt oikein ymmärtävän. „En ymmärrä,“ sanoi hän.

Mutta nyt selitti hänelle peukalopoika oikein juurta jaksain, että tietysti on paljo helpompi suojella nenäänsä kuin häntäänsä, koska nenä on etupuolella. Viekkaan veitikan täytyy, kun hän tahtoo vetää toista nenästä, kuitenkin käydä tämän kimppuun etupuolelta, jolloin hänet helposti huomaa ja voi nenäänsä varjella; „mutta“, sanoi peukalopoika, „se juuri on konsti suojella häntäänsä, kun viekas veijari tulee takaapäin hiipien toisen kimppuun. Ja kuitenkin tahdon näyttää teille, herra professori, että te valitettavasti ette pysty vetämään minua hännästä, vaikka minä valitettavasti kyllä voin vetää teitä nenästä.“

„Hä? Voitteko te vetää minua nenästä?“ sanoi vanha professori ällistellen, „sitäpä en usko.“

„Saattepa nähdä,“ sanoi peukalopoika. „Mutta nyt mielelläni syön, jos suvaitsette, herra professori.“

„Tehkää hyvin!“ kehoitti professori.

Peukalopoika murensi pöydällä olevasta pehmeästä leivästä itselleen muutaman murun, tahrasi voihin ja pisti suuhun, hyppäsi sitten sukkelasti maitovadin laidalle, johon heittäytyi vatsalleen, ja lakki kuin koiranpenikka pienellä kielellään kurkkuunsa muutaman tilkan maitoa.

„Kiitoksia paljon, herra professori,“ sanoi hän sitten taas, hyppäsi alas vadin laidalta ja kävi jälleen talrikin laidalle istumaan, heiluttaen edes takaisin jalkojansa sen ulkopuolella.

„Vähänpä te söittekin,“ sanoi herra Tarvinen.

„Kyllä siinä mulle on,“ vastasi peukalopoika, „mutta mielelläni joisin kahvia päälle nyt, jos käy laatuun.“

„Varsin kernaasti,“ vastasi herra Tarvinen. „Minäkin olen suuri kahvitratti. Saa nähdä mitä pidätte Englannin kahvista. Piikani tuopi tuossa paikassa. Serafiina hoi!“

Serafiina oli professorin vanha emännöitsiä, ja hän toi kuin tuulessa suuren, mustalla nesteellä täytetyn kannun ja vähän sokuria tarjottimella, paiskaten ärtyisesti taakkansa pöydälle.

„Tehkää hyvin, herra hännäkäs peukalopoika,“ sanoi professori.

Mutta peukalopoika oli yht'äkkiä kadonnut näkymättömiin.

B. Toinen luku.

„No, mihinkäs se joutui nyt? Herra hallitkoon! Joko arvokas vieraani meni matkoihinsa? Hän ei saa mennä.“

„Kuka?“ kysyi Serafiina.

„Peukalopoika, peukalopoika, pieni hännäkäs peukalopoika.“

„Mitä peevelin peukalopoikia se professori nyt taas näkee?“ sanoi vanha nenäkäs Serafina; „juopi tuota mustaa öljyänsä niin paljon, että pää on mennyt aivan pyörälle. Hyi! kolme kannua päivässä!“

„Ole vait, vanha vares,“ vastasi herra Tarvinen, „mene tiehesi!“

Serafina meni tiehensä, jättäen professorin kahvirustingit pöydälle.

Paikalla ilmestyi taas peukalopoika talrikin laidalle.

„No, kas tuossa! Missä te olittekaan?“ kysyi herra Tarvinen.

„Kyllä minä tässä olen istunut kaiken aikaa, mutta katsokaas, asian laita on se, että minä kovasti kamoksun vaimoväkeä ja varsinkin jättiläis-naisia. Senpätähden pistäysin piiloon teidän suurelta piialtanne. Minä häntä pelkään.“

„Mutta missä olitte piilossa? Sanoittehan vasta kaiken aikaa istuneenne siinä talrikin laidalla,“ muistutti professori.

„Osaampa mennä näkymättömiin aina milloin vain vaimoväkeä tulee. Hui, pfui, hipp! vain, niin olen tuossa paikassa näkymätön mies. Mutta viisailta miehiltä, semmoisilta kuin te, en pääse näkymättömiin, ell’ei satu naisia tulemaan.“

„Hm, hm, vai niin,“ arveli herra Tarvinen, „vai pääsette te vaimoväeltä näkymättömiin? Te olette todellakin onnellinen mies. Mutta juodaanpa nyt kahvia.“

Englannissa juodaan enimmäkseen kahvia lasista eikä kupista. No, professori kaasi itselleen suuren lasillisen ja veti vatsaansa, kaasi sitten heti toisen ja veti vatsaansa, kaasi kohta kolmannenkin ja veti vatsaansa. Kym-

menen lasillista joi herra Tarvinen aivan yhteen menoon. Pikkuisen sokuria haukkasi päälle. Mutta peukalopoika tätä kahvin paljoutta kovasti ihmetteli ja lausui viimein:

„Totta tosiaan tulen minä toistekin luoksenne ja tuon silloin muassani muitakin meikäläisiä katsomaan kuinka te juotte kahvia.“

„Tehkää hyvin, tehkää hyvin! Tervetulleet vaikka kaikki tyyni,“ vastasi professori; „mutta juokaappas nyt tekin.“

Peukalopoika nousi kahvilasin syrjälle ja aikoi ruveta lakkimaan professorin mielijuomaa, kun — ties miten lienee siinä haparoinnut — yht'äkkiä putosi lasiin ja hukkui sinne.

„Herra hallitkoon!“ huudahti professori, rupesi lusikalla onkimaan onnetonta ylös ja saikin viimein hukkuneen pyydykseensä. Mutta nyt on meidän muistaminen että melkein kaikki professorit ovat kovin hajamielisiä. Niinpä herra Tarvinenkin. Ja likinäköinen kuin hän sen ohessa oli, hän ei nyt hoksannutkaan muuta kuin että peukalopoika oli pieni sokuripala, jonka tähden hän lusikalla lykkäsi poika-paran suuhunsa ja nielasi hänet.

„Hyvästi, herra professori!“ huusi peukalopoika, luis-kahtaessaan kurkusta sisään.

„Voi taivas!“ kiljaisi professori, juoksi tuossa paikassa omaan kamariinsä, toi sieltä oksennus-lääkkeitä, tuli takaisin, söi suuren pulverin ja oksensi sitten onnellisesti peukalopojan ulos. Viisas mies, se professori Kalle Tarvinen.

„Hyvää päivää, herra professori,“ sanoi peukalopoika, päästyään jälleen talrikin laidalle. „Teidän kahvinne on sakeaa kuin velli, se pyörryttää päätä; ja sitä paitsi näytte te olevan ihmissyöjä.“

„Ihmissyöjä?!“ huudahti herra Tarvinen. „En ensinkään. Se tapahtui tapaturmassa.“

„Joka oli viedä minulta hengen ja ehkäpä teiltäkin. Mutta tekeepä mieleni lähteä omaan maahani jälleen. . . . Kas tuolla putosi tähti!“ sanoi peukalopoika, osoittaen taivasta.

Niin olikin laita. Oli, näet, ruvennut hämärtämään jo, tähtiä tuikki taivaalla paikoittain, ja niistä näkyi yksi pudonneen. Mutta nämä tämmöiset „tähdet“, joita usein pimeällä näemme putoovan taivaasta alas, eivät oikeastaan olekkaan muuta kuin suurempia tai pienempiä kiviä, joita muista taivaan-kappaleista lähtee ja putoo tänne maapallomme päälle tai usein lentää ohitsekin ilman avaruuteen. Tämän asian selitti herra Tarvinen peukalopojalle.

„Hm, hm, vai niin,“ vastasi peukalopoika; „no, löytävätkö takäläiset jättiläis-ihmiset niitä sitten täältä.“

„Hyvin harvoin, hyvin harvoin,“ vastasi professori, „ties minne joutuvat.“

„Tiedämpä minä,“ sanoi peukalopoika; „mutta kas tuossa putosi taas tuommoinen kivi. Tuonne putosi aidan taakse. Eikös käytäisi katsomaan, herra professori?“

„Ei maksa vaivaa, emme me sitä löydä ainakaan. Juodaan kahvia nyt vain,“ lausui professori, kaataen itselleen uuden lasillisen.

„Te ette siis tiedä,“ puhui peukalopoika koskematta professorin kahviin, „te ette siis tiedä, mihin nuo monet tuhannet kivet kaikki joutuvat, jotka ikääskuin tähtinä putoovat tänne alas ja joita ei kukaan löydä.“

„En, en tiedä,“ vastasi herra Tarvinen.

„Sen minä teille selitän, jos lähdette kanssani hakemaan tuota tähti-kiveä, joka putosi aidan taakse tuolla. Te ette sitä yksinänne löytäisi, mutta minun kanssani

löydätte, jos tarkoin noudatatte neuvojeni. Pitäkääppäs nyt kättänne ihan nenänne alla, niin minä nousen seisomaan kädellenne. Ja niin mennään.“

Professori Tarvisen mielestä tämä oli lapsellista leikkiä, mutta ollakseen peukalopojalle mieliksi, totteli hän ja piti kättään nenän alla. Peukalopoika hyppäsi sukkelasti talrikin laidalta professorin käden päälle istumaan.

„Nouskaa nyt, niin lähdetään,“ sanoi peukalopoika.

Professori totteli, nousi pystyyn ja lähti kävelemään, pitäen peukalopojan neuvosta kättään hyvin tasaisesti nenän alla.

„Mutta nyt en teitä oikein selvästi näe, kun mun täytyy katsoa teitä lasisilmieni alta. Ja likinäköinen olen lasisilmissäkin,“ valitti professori.

„Älkää huolikokaan katsoa minua, katsokaa vain suoraan eteenne, niin ette kompastu,“ kehoitti peukalopoika.

„Mutta minne päin mennään?“ kysyi professori.

„Eikö syhy nenäänne?“ kysyi peukalopoika.

„Syhyy, syhyy todellakin,“ vastasi professori; „kas peijakasta kuin syhyy. Mikähän siihen on syynä?“

„En tiedä,“ vastasi peukalopoika, „mutta mistä paikasta syhyy?“

„Juuri nenän-nipusta“, ilmoitti professori.

„No, astukaa sitten suoraan eteenpäin.“

„Kyllä, kyllä,“ vastasi professori ja astui suoraan eteenpäin, astui puutarhastaan ulos ja tuli käytävälle, josta kapea polku vei hänen pellollensa.

„Mistä nyt syhyy?“ kysyi peukalopoika.

„Vasemmalta puolen nenää,“ vastasi professori.

„No, astukaa sitten vasemmalle.“

Professori astui vasemmalle ja tuli mainitulle polulle.

„Astukaa nyt vain tätä polkua pitkin,“ kehoitti peukalopoika.

Niin teki professori ja tuli pitkää ruista kasvavalle pellollensa.

„Mistä nyt syhyy?“ kysyi peukalopoika.

„Oikealta puolen nenää.“

„No, astukaa sitten oikealle.“

„Mutta silloinhan tulen suorastaan ruispeltoon,“ muistutti herra Tarvinen.

„Ei auta,“ sanoi peukalopoika; „niinkuin nenä syhyy, niin pitää käydä. Astukaa päälle vain.“

Herra Tarvinen rupesi kahlaamaan ruispellossa.

„Mistä nyt syhyy?“ kysyi peukalopoika.

„Taas nenän nipusta“ ilmoitti professori.

„No, astukaa sitten suoraan eteenpäin vain, niin ollaan pian perillä.“

Professori totteli ja kahlasi hiki otsassa omassa pellossaan, kahlasi kauvan aikaa, välistä oikealle, välistä vasemmalle, välistä suoraan eteenpäin, aina sen mukaan kuin nenä syhyi. Mutta pellon sisässä oli siellä suuri, miehen korkuinen kivi ja sen päällä muutamia pienempiä kiviä. Näistä oli yksi aivan emäkiven reunalla. No, tähän paikkaan nyt, nenän lakatessa syhymästä, saavuttiin.

Peukalopoika hyppäsi yht'äkkiä professorin kädeltä tuon pienen reunakiven päälle istumaan. Professori ällistyi, mutta peukalopoika lausui kiven päältä:

„Nyt, herra professori,“ sanoi hän, „nyt minä tuumaan lähteä pois teidän maastanne.“

„Mitä!“ huusi silminnähävästi tuskissaan herra Tarvinen. „Te ette saa lähteä. Minä tahdon pitää teitä luonani, voidakseni maailmalle todistaa että todellakin on olemassa hännäkkäitä ihmisiä. Minä en päästä teitä.“

„Senpä kyllä arvasin,“ sanoi peukalopoika, „ja sen tähden paninkin, säästääkseni omia voimiani, teidät kan-

tamaan minua tälle kivelle, joka tuossa paikassa lähtee tipo tiehensä aivan nokkanne edessä.“

„Sinä peevelin poika!“ sanoi nyt selvästi suutuksissaan professori. „Mutta se ei ole totta.“

„Onpa niinkin,“ vastasi peukalopoika. „Katsokaas, oppinut herra professori Kalle Tarvinen, te ette tahtoisi laskea minua pois, mutta minä olen valitettavasti kyllä vetänyt teitä nenästä, ja ne tähtikivet, jotka putoavat taivaasta teidän viheliäisen maapallonne päälle ja joita te täkäläiset ihmiset ette koskaan löydä, ne lähtevät takaisin siihen tähteen, josta ovat tulleetkin. Mutta koetta-kaappas te vetää minua hännästä. Tuossa se on!“

Ja peukalopoika nousi seisomaan pienelle kivellensä, käänsi selkensä professorille ja huiskutti pientä hiirenhäntäänsä hänen nenänsä alla. Hännän pää riippui pikkuisen alempana sen kiven alareunaa, jossa peukalopoika seiso.

Professori nousi varpailleen ja aikoi tarttua hännänpäähän, vetääkseen siitä peukalopojan käteensä.

Mutta silloin katosi yht'äkkiä koko häntä.

„No, sinä Saksanpukki!“ manasi siinä suutuksissaan ja hiki otsassa professori, „nyt en saa sinusta ensinkään kiinni. Mihin hittoon joutui häntäsi?“

„Katsokaas, herra professori,“ lausui tyvenesti peukalopoika, kääntyen taas kasvoin herra Tarvisen puoleen ja syvän kumarruksen tehdessään, „kun meitä hännäkkäitä ihmisiä tahdotaan vetää hännästä, joka on paljoa suurempi konsti kuin vetää teitä nenästä, niin silloin teemme me hännällämme niin kuin kissa kynsillensä. Hyvästi, herra professori! Älkää juoko niin peijakkaan paljo poortteria!“

Ja samassa nousi nuolen nopeudella pieni kivi, jonka päällä peukalopoika istui, ylös ilmaan ja katosi maa-

ilman avaruuteen. Peukalopoika palasi takaisin omaan tähteensä.

Mutta professori parka rupesi kauheasti kiukuissaan ponnistelemaan ruispeltonsa halki takaisin kotiinsa ja pääsikin viimein, vaikka vaivoin, perille. Tultuaan kotiin, katsoi hän sattumalta peiliin. Nenä oli venynyt tavattoman pitkäksi, ja sen nippu punotti pelkästä harmista.

Herra Tarvinen kirjoittelee par'aikaa, nyt kun hänen kiukkunsa on asettunut, suurta tieteellistä teosta, jossa hän tahtoo todistaa että, kun ihmiset vast'edes ja kerran maailmassa oikein viisastuvat ja viekastuvat, niin käyvät he valitettavasti hännäkkäiksi. Edellisissä kirjoissaan on hän päivän selväksi todistanut että ihmiset ennen aikaan olivat hännäkkäitä, mutta tyhmiä. Sen pituinen se. Eikä siitä ole juuri muuta oppimista kuin se, että välttää hännäkkäitä peukalopoikia. Ne ovat pahanilkisiä peijakkaita, jotka vetävät teitä nenästä.

Pikku runoilijat.

Matti ja Maija olivat sisaruksia. Ja he kävivät molemmat koulua ja olivat samalla luokalla, — toisella, muistaakseni. Ja Matti oli Maijaa vähän nuorempi, — vuotta nuorempi, muistaakseni. Ja Maija oli Mattia vähän ahkerampi ja viisaampi, — hyvin vähän viisaampi kuitenkin, muistaakseni.

No, eräänä iltana istuivat he, läksyt luettuansa, kumpanen kumpasessakin pöydän-päässä; ja kun ei ollut muuta tekemistä, rupesivat he runoilemaan. Maija sanoi, näet, Matille: „Mitäs jos koettaisimme tehdä runoja? Ne ovat niin lystillisiä?“

„Hi, hi, hi,“ naureskeli Matti, „tehdään vain. Tee sinä minusta, niin minä teen sinusta.“

„Osaatko sinä sitten?“ kysyi Maija.

„En tiedä, en ole koskaan koetellut,“ vastasi Matti.

Mutta pian oli lyijykynät käsissä, ja työ alkoi. Ja he päättivät vielä keskenänsä että vanhemmat, jotka satumalta olivat kyläilemässä, saisivat kotiin tultuaan määrätä kenenkä runo oli parempi ja lystillisempi. Ja palokinnoksi päätettiin pyytää piparkakku, jonka sitten parempi ja lystillisempi runoilija saisi. Mutta toinen ei saisi mitään.

Ja nyt he tuumailivat ja tuumailivat ja pureskelivat pännän-päätä, katselivat toinen toistaan ja väliin naureskelivat.

„Totta kai sinä tiedät, Matti, että siinä pitää olla riimiä,“ sanoi kesken miettimistään Maija.

„Kyllä mä tiedän,“ kehui Matti, „niin että kun yhden rivin päässä on sana höylä, niin pitää toisen päässä olla löyly.“

„Niin, niin,“ naureskeli Maija, „no kirjoitetaan nyt.“
Ja Maija kirjoitti paperi-palalle seuraavat kolme riviä:

Matti on mun veljeni
Ja hän on aika vekkuli
Ja koko koulun suurin kekkuli.

„Mitä sinä kirjoitit?“ kysyi Matti, ojentaen itseään pöydän yli, nähdäkseen Maijan kirjoitusta.

Mutta Maija nykäisi paperinsa pois pöydältä ja pisti sen selän taakse. „Ei saa katsoa, ennenkun kaikki on valmiina,“ sanoi hän.

Kovasti kiusasi Matti Maijaa, saadaksensa nähdä hänen runoan, mutta Maija ei vain näyttänyt. Ja tämä jo suututti Mattia, niin että hän tuossa paikassa lensi Maijan kimppuun ja tahtoi ryöstää tyttö-paran runon väkisin nähtäväkseen. Mutta Maija ponnisti kaikki voimansa, pitääkseen käsiään selän takana, ja repi siinä siten sukkelasti koko runopaperinsa palasiksi.

„Et saa sittenkään nähdä,“ lausui Maija, aika lailla harmissaan Matin väkivallasta.

Mutta siinä makasi Maijan runo nyt rikki revittyinä lattialla. Ja se seikka häntä sekä suututti että suretti, niin että pienet kiukun kyyneleet pusertuivat ulos hänen silmistään.

Tämän nähtyänsä heltyi Matti veli heti. Hän lausui:

„No, no, Maija kulta, älä nyt itke. Laita uusi runo. Pianhan sinä noita teet, sinä, joka olet niin näppärä. Minäkin koetan panna parastani.“ Ja hän istui jälleen pöydän-päähän ja rupesi pureskelemaan pännän-päätä. Ja Maija

teki samoin, vaikka suu oli hieman surkuksissa ja nenä hieman nyrpyksissä.

Eikä aikaakaan, ennenkun Maijalla taasen oli valmiina seuraava oivallinen runo:

Matti on mun veljeni
 Ja hän on oikea ryöväri
 Kun tahtoi viedä runoni.
 Kyllä hän on aika vekkuli
 Ja koko koulun kaikkein suurin kekkuli.

„Joko sulla taas on valmiina?“ kysyi Matti, jonka kynästä ei vielä ollut lähtenyt muuta kuin yksi rivi.

„On kyllä vähäsen, mutt'ei kaikkia vielä,“ vastasi Maija. „Ole hiljaa nyt.“

„No, no, kyllä mä olen; mutta minä en löydä sopivaa riimiä. Katsos, minä olen kirjoittanut tähän:

Minun nimeni on Matti;

mutta siihen en keksi muuta riimiä kuin katti, ja sitä en tahdo panna.“

„Pane tratti,“ kehoitti Maija.

„Hä? Olenko minä mikään tratti?“ sanoi äkkipikainen Matti suutuksissaan ja viskasi jo lyijykynänsä pöydälle.

„No, no,“ lepytti Maija, „älä nyt taas suutu. Sinunhan piti kirjoittaa minusta eikä itsestäsi.“

„Ai, jaa,“ hoksasi nyt Matti, „niinhän se olikin. No minä kirjoitan uudestaan. Mutta äläppäs, kun otan voileivän ensiksi; entäs käy paremmin sitten. Älä nyt kirjoita mitään sill'aikaa sinä, että saadaan yhtä paljon sitten.“ Ja Matti meni ruokakaapille, otti leipäpalan, pani voita päälle ja palasi, sitä pureskellen, takaisin työhönsä. Ja mitäs ollakkaan! Tuskin puolet oli voileivästä kulu-
nut, niin oli Matilla valmiina tämmöinen runo:

Mun sisareni nimi on Maija
 Ja hän on pikkuinen papukaija.
 Kuka tahtoo hänen naia.

„Hei, hei! Jo tuli runo!“ iloitteli Matti ja heilutti paperi-palastaan ilmassa. „Kuules nyt, Maija!“ Ja Matti luki kursailematta runonsa sisarelleen. „Kirjoitappas sinä semmoista,“ kerskaili hän. Ja heti ryhtyi hän taasen runoilemaan.

Mutta Maija ei virkannut Matin runoon niin mitään, vaan piirsi puolestaan paperille taas seuraavan pätkän:

Matti Matti pikku katti
 Meidän pikku piimätratti.

„Mitäs nyt kirjoitit?“ kysyi Matti.

„No, älä sinä nyt siitä piittää,“ vastasi Maija. „Kirjoita vain omasta puolestas.“

Matti tuumaili ja haukkasi aina tavan takaa palasen voileivästään. Ja kun tämä oli lopussa, olikin pojalla jo taas seuraavat uudet rivit paperilla:

Maija raukka on pikkuinen raukka
 Kerrassaan minä hänen haukkaan.

„Hi, hi, hi!“ nauroi Matti. „Tässä on mulla nyt taas uusi runo.“ Eikä hän malttanut nytkään, vaan luki ääneensä Maijalle mitä oli kirjoittanut.

Maija nyrpisti nenäänsä, mutta toimitti puolestaan taas paperille tämmöisen:

Matti on niin pienen läntä
 Niin pienen läntä kuin hiiren häntä.

Eikä Maija näyttänyt runoan.

Mutta hetken perästä oli jo taas Matillakin kirjoitettu seuraava kappale:

Maija rukka Maija rukka
 Kasvaako sulle pitkää tukkaa.

Ja tähän loppuu tämä runo.
Nyt se menee kumoon.

Mutta vielä lisäsi Matti kuitenkin runoonsa kaksi riimiriviä:

Ja kyllä Maija on hyvä tyttö
Vaikka tuo ensi runo meni myttyyn.

Ja Matti luki runonsa Maijalle. Mutta Maija nauroi ja kirjoitti vielä paperilleen näin:

On sentään Matti suuri kuin rotta
Ja kyllä se on aivan totta.
Ja kyllä siitä tulee nauru,
Kun isä lukee tämän laulun.

Ja nyt rupesi Maija lukemaan ääneensä runoan Mattille. Mutta tuskin oli hän ennättänyt siihen paikkaan, jossa Mattia sanottiin piimätratiksi, ennenkun Matti huudahti:

„Mitä? Olenko minä piimätratti? Sun pitää repiä rikki se runo taas.“

„Enpä revikkään,“ intti Maija.

„Vai niin,“ sanoi suutuksissaan Matti ja oli jo taas karata sisarensa kimppuun, repiäksensä tällä kertaa itse rikki hänen runonsa.

Mutta samassa astuivat vanhemmat ovesta sisään, ja isä tuli väliin.

„No, no, hyvät lapset,“ lausui hän, „näyttääpä siltä kuin olisitte riidassa. Hyi, mitä tämä tietää?“

Nyt täytyi Matin ja Maijan selittää asiansa. Ja he näyttivät runonsa vanhemmilleen. Ja isä luki Matin runoa, ja hän rupesi kovasti nauramaan. Ja äiti luki Maijan runoa, ja hän rupesi kovasti nauramaan. Ja sitten luki isä Maijan runon ja nauroi vielä enemmän. Ja äiti luki Matin runon ja nauroi vieläkin enemmän.

Ja nyt rupesivat lapsetkin nauramaan.

Sitten kertoivat he piparkakusta, joka pyydetäisiin palkinnoksi sille, jonka runo oli parempi ja lystillisempi.

Ja isä lausui: „Maijan runo on minusta vähän parempi, ja hän saa multa piparkakun.“ Ja isä hymyili.

Ja äiti lausui: „Mutta Matin runo on vähän lystillisempi, ja hän saa multa piparkakun.“ Ja äiti hymyili.

Ja Matti ja Maija hymyilivät myös ja pureskelivat pian piparkakkua.

Lopuksi sanoi kuitenkin isä: „Kun toiste sepittelette runoja, niin muistakaa se, ett'ei saa leikistä suuttua. Se, ken semmoisista suuttuu, ei koskaan saa piparkakkua.“

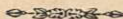
Ja äiti lisäsi vielä: „Älkää myöskään kirjoittako toinen toisestanne, vaan esimerkiksi kissoista ja koirista tai pensaista ja puista tai suorastaan piparkakuista.“

„Tai suorastaan piparkakuista,“ sanoivat lapsetkin ja söivät kakut suuhunsa.

Miksi haukkuu Musti kuuta?

Meill' on muuan koira Musti,
Joka haukkuu vimmatusti.
Melkein aina Musti haukkuu,
Haukkuu, että seinät paukkuu.
Kyllä se on kummallista,
Ett' on aina haukkumista.
Kun ei oo haukkumista muuta,
Niin haukkuu meidän Musti kuuta.
Mutta miksi haukkuu Musti kuuta?
No, kun ei oo haukkumista muuta.

Viran-Vaihtajat.

Meidän vanha musta kissa
Kävi kerran kellarissa.
Se on myöskin tuiki totta,
Että muuan musta rotta,
Yhden-näköinen kuin kissa,
Oli siellä kellarissa.
Nämät silloin lystillänsä
Virat vaihtoi keskenänsä.
Nyt on meidän musta kissa
Siellä rottana kellarissa —
Se on aivan täyttä totta —
Ja meill' on kissana musta rotta.

Nuoli ukko ja hänen sotajuttunsa.

Oli kerran — eikä siitä ole kovin kauvankaan — vanha kersantti, joka oli ollut monessa sodassa ja tappe- lussa aikoinaan. Mutta nyt vanhoilla päivillään istui hän muutamassa mökissä kirkonkylän perimmäisessä perässä, kutoen verkkoja elatukseksensa ja huviksensa. Kylän- väki niitä häneltä osteli, ja ansaitsipa ukko rahansa ja leipänsä jotakuinkin. Riitti tupakaksikin, vaikk'ei hänen juuri kannattanut kaikkein parasta auringon alla polttaa. Kesäisin kävi kersantti sitä paitse tavantakaa ongella ja sai kaloja runsaasti. Verkoilla ei hän huolinutkaan itse kalastaa.

Ukko Nuoli — niin oli hänen nimensä, vaikk'ei hän suinkaan enää ollut nuolen nopea liikunnoiltaan — piti paljon lapsista, ja kylän lapset pitivät paljon hänestä. Etenkin sunnuntai-illoin kokoontui heitä aina aika joukko hänen ympärilleen, ja silloin kertoi ukko heille kaikellai- sia vanhoja sotajuttuja, joita nämä hyvin halukkaasti kuul- telivat. Ja he olivat ottaneet tavakseen juttujen kestä- essä istua ihan ääneti, kuin koulussa vallan, eikä kenkään heistä kertomusta keskeyttäneet. Jutut olivatkin hyvin merkillisiä, ja niistä minä tuossa paikassa kerron muuta- man, koska olen saanut kuulla ne siinä samassa kylässä, jossa ukko aikoinaan asui; olen saanut kuulla ne muuta- malta mieheltä, joka poikana ollessaan itse kuuli ne ukko Nuolelta. Mainitsen vain sitä ennen vielä että vanhalla

kelpo kersantilla myöskin oli tallella sota-ajoistaan suuri kivaari eli sotapyssy, jota hän säilytti orsilla mökkinsä katon alla. Vanhassa kirstussa oli hällä niinkään muinaisaikainen, hopealta hohtava sotilaan-lakki eli kypäri sekä takki, jossa oli kullan-kiiltävät napit. Näitä hän joskus näytteli lapsillekin, vaikk'ei huolinut niitä koskaan panna päällensä. Ja samassa kirstussa tallensi hän myöskin pienen laatikon sisässä luisia käpyjä, moisia verkko-neuloja, joilla verkkoja kudotaan.

Mutta tässä kerron nyt muutamia Nuolen jutuista, ja osaanpa vielä kertoa ihan säntilleen hänen omilla sanoillaan, koska miehellä, joka ne mulle kertoi, oli tavatoman hyvä muisti ja mulla myöskin on mainion hyvä muisti.

Eräänä sunnuntai-iltana siis, kun kylän lapsia taas istui koko joukko kelpo kersantin mökissä, jutteli hän heille muun muassa seuraavan jutun

A. Turkin keisarin kukkarosta.

Kuulkaas nyt, lapsukaiset, tytöt ja pojat, kun minä kerron teille vielä Turkin keisarin kukkarosta. (Näin puhui ukko.) Minä, näettekös, palvelin yhden aikaa myöskin Englantilaisten sotaväessä, ja tuskin olin siinä pääsyt kersantiksi, kun sota syttyi Turkin ja Englannin välille. Syy koko siihen sotaan oli oikeastaan se, että Turkin keisari, jonka nimi oli Mahomatti ja joka vielä oli nuori mies, oli pyytänyt Englannin naiskuningasta eli rottinkia akakseen. Mutta Mahomatti sai, kun saikin, rukkaset, sillä hän oli Englannin rottingin mielestä liian ruma. Jos tästä naimiskaupasta taasen olisi jotakin tullut, niin olisi koko Englannin valtakunta tavallisen perintölain mukaan mennyt myötäjäisinä Turkin keisarille. Mutta nytpä Mahomatti olikin saanut vasikan-nahan, ja

se häntä suututti niin, että paikalla julisti sodan Englantia vastaan ja uhkasi tulla suurilla sotalaivoilla sinne, viidäkseen rottingin väkisinkin vaimokseen ja piestäkseen pahanpäiväiseksi koko Englannin kansan.

Ja Mahomatti laivoineen oli jo lähtenyt liikkeelle. Mutta silloin Englantilaisetkin puolestaan panivat menemään paljon sotalaivoja Turkkiin päin. Ja yhdessä noista laivoista olin tietysti minä. No, seilattiin nyt Turkin maata kohti. Ja se laiva, jossa minä olin kersanttina, oli saanut rottingilta toimekseen ryöstää eli, kuten sodassa sanotaan, valloittaa Mahomatin kukkaron, jos vain suinkin kävisi päinsä. No, kai olette lukeneet koulussa että Turkinmaahan seilataan Kippari-alttarin salmen läpi, jonka toisella rannalla asuu apinoita, kokonainen apina-kansa. Niin, niin, älkää naurako; kyllä se on toden totta, vaikk'ei kenties teidän pienet koulukirjanne siitä mitään tiedä. No, meidän mahtavat laivamme purjehtivat nyt juuri salmesta sisään. Mutta siinä samassa tulikin meitä vastaan jo koko turkkilainen laivasto; ja nyt syntyi niin tulisen tuima tappelu, että teidän hiuksenne nousisivat pystyyn, jos rupeisin kertomaan kaikki, mitä siinä tapahtui. Kanoonat, tykit, kiväärit ja muut sotapyssyt paukkuivat ja pärisivät niin hirveästi, että ilmakin halkesi ja meni hajalleen, jotta töin tuskin saimme sitä edes hengen-pidoksi keuhkoihimme. Ja ruudin-savu oli lopulta niin paksua, että sitä täytyi ajaa pois tieltämme korkealaitaisella lumire'ellä. Niin, niin, älkää naurako; se ei ensinkään ole mikään naurun-asia. Olisitte olleet siellä silloin, kyllä maar' ei olisi naurattanut.

No, mutta kun nyt ruudin-savu oli saatu hieman haihtumaan, niin huomasimme me että meikäläisten ammunta oli ajanut Turkkilaisten laivat salmen toiselle rannalle, jossa ne nyt venyivät surkeasti kyljellään ja aivan

pahanpäiväisessä tilassa. Mastot, purjeet, peräsimet, kan-
net ja kölit oli niissä aivan mennyttä kalua; ainoastaan
rungot oli tallella, mutta nekin täynnä vuotoreikiä. Sitä
paitse oli kai tuossa kauheassa kahakassa moni heidän
laivoistaan väkineen päivineen mennyt suorastaan meren-
pohjaan. Mutta meidänkin laivoista oli yksi ja toinen
saanut pahoja vammoja; mikä oli kadottanut koko tak-
laasinsa, mikä rovinsa ja runkonsa. Ja mies-hukka mo-
lemmin puolin oli myös sanomattoman suuri. Turkkilai-
sia oli isot parvet lentänyt ilmaan, kun meidän mahdot-
tomat pommit ja kanoonan-kuulat, pudotessaan heidän
laivoihinsa, räjähtivät rikki. Pommin räjähdys on, näet-
tekös, niin julman hirveä, että se lennättää lähimmät kap-
paleet monta virstaa menemään. No, noita sillä tavoin
ilmaan lennätettyjä Turkkilaisia rupesi nyt, kun varsinai-
nen tappelu oli tauonnut, putoilemaan alas taivaasta, ja
niitä tuli kuin sakea tuisku talvella. Kaikki he tietysti
jo olivat kuolleina ja hukkuivat kuin rautakalikat miek-
koineen ja vaskisine sotapaitoineen päivineen. Ainoas-
taan kypärit, jommoisena Turkkilaisilla vain on punainen
patalakki villasta, jäivät kellumaan ja keikkumaan veden-
pinnalle; ja niin paljon noita surman-saaneita Mahomatin
alamaisia oli, että heidän hukuttuaan koko salmi, niin
pitkältä kuin silmä kannatti, oli ihka punaisena heidän
vedenpinnalla pällyivistä patalakeistaan. Se oli kauhea
päivä, se sama Kippari-alttarin sotatappelun päivä. Se ei
mene koskaan muististani, vaikka eläisin maailman lop-
puun asti. Meikäläistenkin puolella oli mieshukka kau-
hea kyllä, niin kauhea, ett'en julkea kertoa.

Mutta suurin osa väestämme jäi kuitenkin, Jumalan
kiitos, henkiin. Ja olipa sentään Turkkilaisiakin koko
joukko saanut nahkansa korjatuksi tuosta tuimasta tap-
pelusta. Ne olivat laivahylkyjen kanssa pelastuneet sal-

men toiselle rannalle. Mutta siellä uhkasi heitä uusi vaara. Muistanette apinoita, joita siellä salmen rannoilla asui kokonainen kansakunta. Ja ne olivat tavattoman suurta lajia, paljo suurempia kuin Turkkilaiset itse. Oikeita jättiläisiä olivat. Niitä sanotaan Korilloiksi. No, nämä Korillat ja Koljatit, joita tuli melkoinen joukko metsästä juosten, arvelivat kai nyt Turkkilaisia vihollisikseen, sillä he hyökkäsivät heti heidän kimppuunsa. Turkkilaiset eivät enää uskaltaneet paeta laivahylyilleen, sillä me olimme nyt laivoillamme lähestyneet näitä, ja siinä olisimme pian saaneet kaikki henkiin-jääneet Mahomatin pojat vangiksi. Apinoita vastaan eivät he liioin pystyneet itseänsä puolustamaan, sillä kaikki heidän kanoonansa ja kivääriinsä oli hukkunut. Ei siis muu neuvona heillä kuin kursailematta antautua vangeiksi apinoille. Ja pian näimme me miten nämä juhlallisessa marssissa pötkivät rannasta pois, kullakin punalakkinen Mahomatin poika hartioillaan. Metsään menivät, ja metsä antoi yhä ylöspäin korkealle vuoren-harjalle.

No, tuosta nousi meikäläisissä tuuma että pitäisi muka sittenkin saada nuo Turkkilaiset vangiksi, tai ainakin olisi valloitettava Mahomatin kukkaro, jos hän vielä oli elossa. Mitäs muuta siis kuin lähteä ajamaan sekä apinoita että Turkkilaisia takaa. Niinpä laskettiinkin puolet meidän väestämme maalle, ja näiden joukossa olin tietysti minäkin. Lähdimmepä siis ajamaan apinoita takaa. Eikä aikaakaan, niin näimme miten nämä kaikki katosivat vuoren sisään, Turkkilaiset selässä. Vuoressa oli, näetten, aukkoja, joista sopi pujahtaa sinne. Meikäläiset nyt kuni tuulessa aukoista sisään, pari miestä kustakin rei'ästä, sillä eipä mahtunut enemmän. Mutta mitäs ollakkaan! Siinä kohtasi meitä kova vastarinta. Apinat olivat asettuneet aukkojen sisäpuolisen suun eteen ja huis-

kivat meitä siinä hirveillä hännillensä, joihin ei pystynyt miekka eikä pajonetti. Turkkilaiset olivat jo päässeet apinain selästä pois, ja me näimme selvästi miten Mahomatin pojat seisovivat vähän ta'ampana vuoren sisässä ja näyttivät meille pitkää nenää, juodessaan pitkistä pulloista viiniä, joka kai oli Korillain omaa. No, mutta sen rei'an suussa, johon minä olin joutunut, seiso i myöskin suuri apina selin minua vastaan, ja sen selässä olikin vielä Turkkilainen. Tämä oli pyörtynyt, sen näin selvästi, sillä hänen päänsä riippui surkeasti taakseppäin. Mutta näinpä myöskin että hänen punaisessa patalakissaan oli kauhean suuri ja tuuhea jouhinen tupsu eli töyhtö, suuri kuin katajapensas, josta tunsinkin miehen Turkkilaisten keisariksi. Niinpä niinkin. Se oli Mahomatti itse. Minä nyt hiivin hiljaa apinan selän taakse, eikä se siinä minua hoksannut, koska tuo tuuhea jouhipensas oli esteenä. Siinä olin siis Mahomatinkin selän takana nyt. No, mitäs muuta kuin pistää käteni Matin housutaskuun ja siepata sieltä hänen kukkaronsa. Tämmöistä tietysti ei saa rauhan-aikana tehdä, sillä silloin se on varkautta, vieläpä taskuvarkautta; mutta sodassa on se aivan luvalista, onpa varsin kiitettävääkin anastusta ja valloitusta, se kun tapahtuu vuodattamatta verta.

No, mutta mulla oli nyt hallussani Turkin keisarin kukkaro, ja niinpä heitin sekä Mahomatin että korillaapinan siihen ja pötkin tieheni, ulos vuoren-aukosta päivän valoon. Hetken perästä tulivat sotatoverinikin takaisin, väittäen että korilloja oli ihan mahdoton kukistaa, heidän hirveät häntänsä kun pieksivät jokaisen lähestyjän pahanpäiväiseksi. Meikäläiset olivat saaneet aika lailla selkäänsä tai oikeammin naamallensa. Apinat jäivät, kun jäivätkin, sinne ihka eheinä elämään vuorensa. Me menimme takaisin laivoihimme. Ja nyt minä ilmoitin

katteineille siinä laivassa, missä minä olin kersanttina, että mulla oli hallussani Mahomatin kukkaro. Tästäkö katteini kovasti ihastui. Asia kuulutettiin heti sotatorvilla toistenkin laivain katteineille, ja he puolestaan julistivat ilosanoman kaikelle väellensä. Nyt ammuttiin aika ilolaukaus yhdellä kertaa kaikista tykeistä, niin että melkein joka mies meni pelkästä ilosta kumoon. Mutta miehet meidän laivassamme nostelivat minua käsillään ja hurrasivat, että korvani meni umpeen. Katteini koroitti minut kersantista kenraaliksi, ja niinpä sainkin sitten päälleni kauniin univormun, joka sitten paluumatkalla toimitti mulle hyvää ja hauskaa unta, kun mieleni teki nukkua, ja nukuinpa myös kuin mies, koska niin suuren valloituksen toimittanut olin.

Niin, me lähdimme tietysti nyt paluumatkalle Englantiin. Mutta tuskin olimme päässeet ulos salmen suusta, kun saimme nähdä jotakin varsin merkillistä. Apinat olivat kömppineet ulos vuorestansa ja seisoivat sen korkeimmalla harjalla, kullakin turski Turkkilainen selässä. Sitten sovittelivat ne siinä Mahomatin pojat hännän päähän kiinni, ojensivat häntänsä suoraksi ja lingoittivat kukin patalakkisen otuksensa salmen yli, sen toiselle rannalle ihan. Kiikarilla näin minä aivan selvästi miten Mahomattikin siinä lensi salmen poikki, jalat kippuroiden ilmassa ja jouhitupsu liehuen tuulessa. Se oli sanomattomasti hauskaa. Turkkilaiset pääsivät sitä kyytiä toiselle rannalle, ja siellä seisoivat he pian kaikki pystyssä, kullakin viinipullo kainalossa, jonka olivat saaneet eväiksi apinoilta. Nää Mahomatin pojat sitten jäivätkin siihen — vastapäätä apinakansaa — Kippiari-alttarin salmen rannikolle uutisasukkaiksi ja perustivat siirtokunnan, jonka nimi on Mahorkka. Kai olivat he näin sopineet välinsä Korillojen kanssa.

Mutta Mahomatti itse matkusti takaisin omaan emämaahansa ja jäi, kuten ennenkin, toimittamaan keisarinvirkaansa.

Me purjehdimme tietysti takaisin Englantiin, ja minä nukuin kaiken aikaa. Olin nyt kenraalina ja pääsin sitten, perille tultuamme, pian rottingin puheille. Ojensin hänelle siinä Turkin keisarin kukkaron, ja rottinki oli ensimmältä hyvin mielissään, koska muka matkamme oli niin hyvästi onnistunut. Kukkarossa — se oli semmoinen suurenlainen pussikukkaro — jota en minä eikä kattedinakaan tietysti ollut uskaltanut avata, oli jotain pehmeää sisässä, jota minä ja muut tietysti olimme luulleet seteleiksi. Mutta nyt avasi rottinki tuon tuuperin turkkilaisen kukkaron. Ja arvatkaa mitä siinä oli. No, voi sinä tulimmaisen Turkin pippuri ja peijakas! Siinä ei ollut muuta kuin tupakan-lehtiä, joita me merisissit olimme luulleet rahoiksi. Sen pituinen se. Ei rottinki tuosta sentään liikoja suuttunut, vaan päättipä pitää kukkaron takanansa. Ja siitä päivästä lähtein onkin Turkin keisarin kukkaro Englannin rottingin hallussa, vaikk'ei siinä ole muuta kuin tupakkaa. Minut kuitenkin tekivät kersantiksi jälleen — ikääskuin se olisi ollut minun syyntä että Mahomatti oli minut petkuttanut. Tuskinpa hällä muuta kukkaroa olikaan. Niin, sen pituinen se. Ja nyt, hyvät lapsukaiset, menkää nukkumaan eli, kuten Englantilainen sanoo: Morjens!

B. Sibylla Kartta Sigillaata.

Kerran — kertoi kersantti eräänä toisena iltana, kun kylän lapsia oli kokoontunut hänen mökkiinsä — oli sota syttynyt Englantilaisten ja Egyptiläisten kesken. Syynä siihen oli se, että Egyptin kuningas, nimeltään Faarao Irvihammas, oli ryöstänyt aviosiipakseen muutaman mat-

kustavaisen rinsessan Englannista, joka harjoitteli luvantonta onkimista Niili-joessa. Niili-joki on, näettekös, se suuri joki, joka virtaa läpi koko Egyptin maan, ja sen kalat ovat kaikki kultakaloja. Kummakos siis että onkiminenkin oli siinä vierailta kielletty.

No, mutta tuo kaunis rinsessa, jonka yhtä kaunis nimi oli Sibylla Kartta Sigillaata, oli nyt onkinut Niili-joessa, ja Faarao oli ottanut hänet kiinni ja vihittänyt väkisinkin vaimokseen. Niin nyt ainakin huhuttiin, ja siitäpä syystä alkoi Englanti sodan. Minä tälläkin kertaan vielä palvelin saman maan sotaväessä ja olin nyt ylimmältä päälliköltämme saanut toimekseni käydä ryöstämässä tuota rinsessaa takaisin, jos suinkin olisi mahdollista. Puolet väestämme annettaisiin komennettavakseni, ja sen avulla tulisi minun suorittaa tuo jokseenkin hankala työ. Toinen puoli ryöstäisi sill'aikaa Faaraon lihavat lehmät.

No, olimme laivoinemme saapuneet Niili-joen suuhun. Siinä oli sotaväki laskettava maalle ja jaettava kahteen osastoon. Egyptiläiset eivät olleet ymmärtäneet olla oikein varuillansa, niin että pääsimmekin kenenkään vastustamatta ja kelpo seeterimetsän suojassa maihin. Mutta tuskin oli tämä tavallisessa sotajärjestyksessä tapahtunut, ennenkun ylimmäinen päällikkömme, amiraali Joonas Pullo, veisti itselleen pitkän ongen-vavan sujuvasta seeteripuusta rannalla, satoi siihen ongella varustetun siiman, jonka tempasi taskustaan, ja istui onkimaan. Tuossa paikassa saikin hän korttelin pituisen kultakalan, vaikk'ei käyttänyt syöttiäkään. Muut upseerit ja tupseerit, tämän nähtyänsä, tekivät heti samoin; eikä aikaakaan, niin jok'ikinen sotamies oli varustettuna onkivärkillä. Koukkuna käyttivät peijakkaat ainoastaan väärään väännettyjä nuppineuloja, joissa ei ollut väkääkään. Mutta kaloja tuli,

tuli todellakin, ja kultakaloja vain, kultakaloja. Kenraalien, katteenien ja kersanttien kalat olivat suurempia, tavallisten sotamiesten ainoastaan salakka-vaivaisen kokoisia, mutta yhtä kultaisia kaikki kuin hienoimman röökinän kihlasormus.

No, mutta tällä tavoin näkyi koko asiamme jäävän unohduksiin, ja minä jo rohkenin muistuttaa ylimmäistä päällikköä siitä, että olihan nyt lähdetty sotaan eikä ongelle. Tästä ei hän kuitenkaan ollut millänsäkään, vaan arveli että kaikki ne kultakalat, jotka joesta saataisiin, varsin hyvin vastaisivat Faaraon lehmien arvon, eikä ehkä ryöstetty rinsessakaan muka olisi sen arvoinen, että hänen tähtensä kannattaisi panna alttiiksi puolet Englannin sotaväestä. Lupasi kuitenkin päällikkö että minä saisin lähteä ryöstöretkelle ja ottaa mukaani niin monta miestä kuin vain kykenisin houkuttelemaan. Tuosta rupesinkin heitä siinä puhuttelemaan, mutta kaikki he mulle nauroivat vain ja käskivät mun mennä hiiteen.

No, kuulkaas nyt, minulla on aina ollut suuri taipumus tavattomiin yrityksiin, ja niinpä lähdinkin siitä pötkimään pois Egyptin pääkaupunkia kohden, jonka korkeat kirkon-tornit kaukaa haamoittivat paksun seeterimetsän takaa. Siihen jätin koko sotaväkemme onkimaan rannalle, ja hyvässä suojassa he siinä olivatkin, koska metsä esti heitä näkymästä Egyptin asutuille tienoille. No, mutta minä nyt tallustelemaan paksun metsän halki. Astuskelin, astuskelin siinä sitten pari kolme tuntia yhtä mittaa, niin jopa päätyikin metsä ja eteeni aukeni lavea, avonainen kenttä, joka kasvoi miehen-korkuista ruohoa. Sen toiselta puolen kohosi kaksi kummallista, hyvin korkeaa rakennusta, nelikulmaisen keilan muotoon rakennettuja, ja niiden vierestä vielä noin puoli tusinaa samankaltaisia, vaikka pienempiä. Niitä sanotaan Egyptissä,

kuten sittemmin sain kuulla, pyrrämikoiksi. Kappaleen matkaa niistä oli maan mahtava pääkaupunki, Egyptiläisten Helsinki. No, mutta minä astuin nyt arvelematta tuohon korkeaan ruohostoon ja rupesin kahlaamaan sen läpi. Eikä aikaakaan, niin huomasin että siinä oli laitumella lehmia, isoja ja lihavia lehmia. Niin, ja ne olivat nyt tuota Faaraon mainiota karjaa, ja tuumasinpa siinä itsekseni että Englantilaisten kävisi varsin helposti niitä ryöstellä, kunhan vain joutaisivat ongeltansa. Paljon niitä olikin, tavattoman paljon, vaikk'en tietysti pysty sanomaan kuinka monta sataa taikka tuhatta. Mutta minä valitsin nyt niiden joukosta hyvin vahvan ja pitkäsarvisen härän ja istuin sen selkään. Ja siitäkös elukka sai kuin tulta sääriinsä, että laukkasi kauheaa kyytiä koko ruohoston poikki, tuli viimein noiden neliskulmaisten rakenusten luo ja sääntäsi koivet suorana suurimman pyrrämikon ovesta sisään, puskien sitten pillastuksissaan sarvensa sen toiseen seinään, niin että luut ryskyivät sekä härässä että minussa.

Mutt' ei siinä kylliksi. Koko lehmäkarja oli pitkäruohoiselta laitumeltaan rientänyt härän perästä ja tuoppi nyt vaahto suussa tähän yhteiseen navettaan. Pyrrämikko, näettekös, ei ollutkaan muuta kuin Faaraon navetta. Mutta hirveä sekamelska siinä nyt syntyi. Oli, katsokaas, siellä par'aikaa Faaraon karjakot siivoomassa navettaa, ja tuosta raivoisan karjan äkkinäisestä ryntäyksestä sisään peljästyivät piika-parat pahanpäiväisesti. Heidän pitkät hiuksensakin nousivat pystyyn, ja itse he huusivat kuin hultut. Härät mylvivät ja lehmät ammoivat, puskien pontevilla sarvillaan seiniä, permantoa ja piikoja. Ja kaikkein kauhein oli se härkä, jonka selässä minä yhä vielä istuin. Se ravasi kuin riivattu toisesta seinästä toiseen, nousi tavan takaa takajaloilleen ja möläsi kuin tuomiopäivän pa-

suuna ja puski Faaraon karjakoja kumoon. Ja mitä hurjemmin se raivosi, sitä hurjemmasti raivosivat myöskin muut. Mutta minä istuin härkäni selässä vain ja ajattelin että näin sitä sodassa eletään. No, kesti tätä menoa sitten hetken aikaa vielä, kun yht'äkkiä törmäsi navettaan koko Egyptiläisten miespuolinen sotavoima, ratsastaen aasien selässä. Ja sitä johti Faarao Irvihammas itse. Hän oli navetasta kuuluvan melskeen johdosta arvatenkin tullut siihen vakuutukseen, että koko hänen karjalaumansa piikoineen päivineen oli noussut kapinaan; ja sentähden tuli hän nyt itse sotajoukkonsa etupäässä meteliä kukistamaan. Faarao ratsasti pitkäkorvaisen, keltaisen aasin selässä, ja kultainen kruunu oli hänen päässään. Siitä tunsinkin hänet kuninkaaksi, ja kovasti hän myöskin, törmätessään navettaan, irvisteli, niin että hampaat hohtivat suusta kuin vasta valmistunut keppi-aita. Muuta asetta hänellä ei ollut kuin luuta, ja luudat vain oli kaikilla hänen sotilaillaankin. No, he törmäsivät nyt navettaan, hirveästi huutaen ja luudat tanassa. Minä huomasin että tästä nyt todellakin syntyisi ankara sota, jonka tähden komensin uppiniskaista härkäni: „naleevaa krugom!“ Ja tästä oudosta huudosta raivostui elukka niin, että se vihan vimmassa karkasi Faaraon kimppuun ja puski hänet aasineen päivineen kumoon. Niinpä niinkin. Älkää naurako. Se oli varsin hirveä hetki, kun toisetkin härät ja lehmät, noudattaen minun härkäni esimerkkiä, nyt karkasivat sotamies-aasien päälle ja puskiivat ne kaikki maahan. Siinä taittui luultavasti monen sekä miehen että aasin jalat, moni sai tietysti eturaajansa sijoilta ja monen nenä rupesi verta vuotamaan. Se oli surkea näky. Mutta pianpa Faarao kuitenkin kämppi ylös aasinsa alta, itki ja irvisteli pahanpäiväisesti, ryntäsi luuta ilmassa härkäni taakse ja löi sitä selkään. „Vai sinä hunsvotti!“ lausui

hän. Härkä hämmästyí tástá kovin ja laukkasi nyt jalat suorana navetasta ulos. Ja koko lehmákarja perástá. Egyptin sotamiehet jáívät sinne navettaan makaamaan aasiensa alle, mutta Faarao itse pyrki luuta kádessáan ulos ja jái sitten siihen oven suuhun seisomaan. Ja hán itki ja irvisteli vallan surkeasti, náhdessáan miten miná nyt täyttá laukkaa ajoín pois, koko karjalauma perássáni.

Mutta mitás ollakkaan! Härkáni, jolla ratsastin, sánttási pian toisenkin suuren pyrrámikon sisáan. Ja táällä säilytettiin Faaraon lampaita, joita juuri sattui olemaan keritsemássá suuri joukko lammaspiikoja. No, ratsastaessani sisáan, syntyi siinäkin nyt melkein samallainen meteli kuin vähää ennen oli lehmánavetassa ollut. Härät ja lehmät, jotka kaikki nytkin uskollisesti seurasiivat minua, tallasivat koko lammaslauman maahan, ja päívittelevät piiat makasivat pian tainnoksissaan lattialla, keritsimet kásissáan. „Mää! Mää!“ ja „ai! ai!“, mylvinää ja ammontaa. Mutta tämän kauhean telmeen oli puolestaan kuullut Faaraon puoliso, joka nyt tuli paikalle kaikkein nais-soturiansa kanssa. He ratsastivat kaikki kauhean suurten kissain selässä. Niin, niin, álkää naurako. Kyllá se niin on. Egyptin maassa on jo ammoisista ajoista pantu suurta arvoa kissain kasvattamiseen; ja hyván hoidon kautta ovat nämá eláimet kasvaneet suuriksi kuin sudet. No niin. He tulivat, ja Faaraon puolison tunsin miná siitä, että hánellä oli kultainen kruunu päässä ja punainen hame. Hán nyt siis oli tuo Englannin entinen rinsessa eli Sibylla Kartta Sigillaata, jonka vuoksi oikeastaan sota oli syttynyt. Miten saisin hánet nyt ryöstetyksi? No, kuulkaas! Sibylla Kartta Sigillaata törmási, suuren valkoisen kissan selässä ratsastaen, lammasláäván ovesta sisáan ja kaikki hánen nais-soturinsa perástá. Aseina heillä ei ollut muuta kuin sukkanauhat. He olivat arvat-

tavasti myöskin luulleet että lampaat ja lammaspiaat olivat täydessä kapinassa. No, mutta Sibylla Kartta Sigillaatan ja hänen nais-soturiensa päästyä läävään, joutui nyt oivallinen härkäni, jolla ratsastin, taas aivan haltioihinsa, ja läävässä syntyi meteli, jota en edes ota kuvatakseni-kaan teille. „Mää! mää!“ „ai! ai!“ ja „niau! niau!“ kuului vain kaikkialta, ja ennen pitkää oli koko naisellinen ratsujoukko kissoineen päivineen tallattu kumoon. Sibylla Kartta Sigillaata yksin pääsi kuitenkin taas pystyyn valkoisen kissansa alta ja tuli nyt tulta säihkyvin silmin minun härkääni vastaan. Olipa todellakin uskalias rinsessa. Sukkanauhaa heilutti hän rohkeasti kädessään. Ensiksi härkäni hieman ällistyi, mutta yht'äkkiä painoi se, suu vaahdossa, päänsä maata kohti ja karkasi Sibylla Kartta Sigillaatan kimppuun. Yks! kaks! niin makasi tämä poikkipäin härän sarvien päällä. Ja härkä kohoitti nyt päätänsä, ja tuossa tuokiassa vyöryi rinsessa elukan niskaa myöten minun eteeni; ja miten lienee vyörynytkin, niin jäi, kun jäikin, siihen siivosti istumaan. Oivallista! ajattelin minä, komensin taas kovalla äänellä: „naleevaa krugom“, ja härkä ryntäsi koivet suorana lammasläävästä ulos. Mainiota! ajattelin minä.

Mutta tuskin olimme päässeet ulos ja toisetkin härät ja lehmät meidän perästämme, kun huomasin että Faarao kaikkine sotilaineen, ratsastaen taas kaikki tyyni aasiansa selässä, ajoivat ulos lehmänavetasta, ja heidän perästään tulivat jalkaisin karjapiiatkin. He olivat kaikki tyyni toipuneet jo siitä ankarasta läksytyksestä, minkä navetassa olivat karjalaumalta saaneet, ja tulivat nyt katsomaan mihin tämä joutuisi. Karjakot tosin jäivät seiso-maan siihen navettansa edustalle, mutta Faarao sotilaineen ja aasineen ajoi aika kyytiä lammasläävään päin. No, mutta minun oivallinen härkäni sai myös uutta vauh-

tia jalkoihinsa ja laukkasi eteenpäin, koko karjalauma perästään. Sibylla Kartta Sigillaata istui siinä edessäni härän selässä eikä hiiskunut sanaakaan, sillä hän oli mennyt tainnoksiin. Mutta minä ajoin — tai härkä laukkasi minun ajamattanikin — suoraa päätä sinne Egyptin Hel-singin sisään; ja minä sain nähdä koko heidän pramean pääkaupunkinsa, josta nyt en huoli kertoa muuta kuin että siellä oli helkkarin hienot, hopeiset talot ja komeat, kultaiset kirkot sekä paljon häälyvää kansaa. Puhun nyt vain omasta retkestäni. Ajoin siis karjalaumani etupäässä täyttää laukkaa pitkin pääkaupungin katuja, ja perästani tuli jonkun matkan päässä Faarao kuningas kaikkine aasisotilaineen. Mutta ei siinä kylliksi. Aasilauman perästä tuli nyt myöskin kuningattaren nais-soturit kissojensa selässä. He olivat virvonneet selkäsaunastaan lammasläävässä ja lähteneet ajamaan karjalaumaa takaa. Lammaspiiat, jotka niinikään olivat tointuneet, näkyivät seisovan läävänsä oven-suussa hyvin ällistyksissään.

No, oli se sentään kummallista kukonmarssia, kun siten vihdoin kulki kaupungin läpi koko kirjava joukko: ensinnä karjalauman etupäässä minä ja Sibylla Kartta Sigillaata härän selässä, sitten aasi-sotilaittensa johtajana Faarao Irvihammas, joka yhä itki ja irvisteli, ja lopuksi kuningattaren nais-sotilaat kissojensa selässä. Faarao ja nais-sotilaat tietysti kokivat saada minua ja lehmäkarjaa kiinni, mutta siitä ei tullut mitään. Me laukkasimme täyttää lentoa hällisevän kaupungin läpi, pääsimme siitä vihdoin ulos ja saavuimme Egyptin maan erämaahan, jossa ei ole muuta kuin mustaa hiekkaa niin kauvas kuin silmä kannattaa. Nyt teki kuitenkin härkäni pitkän kierroksen, jonka kestäessä minä olin kuolla janoon; mutta viimein tuli se siihen ruohostoon, josta ensiksi oli liikkeelle lähtenyt silloin, kun minä nousin sen selkään.

Nyt katsoin taakseni ja äkkäsin että Faarao oli huomannut kaiken takaa-ajon turhaksi. Koko hänen aasilaumansa ja Sibylla Kartta Sigillaatan nais-soturit myös olivat hiekkaisesta erämaasta kääntyneet takaisin kaupunkiin. Faarao itse oli uudestaan ajanut lehmäläävälle ja kiivennyt sen katolle. Siinä hän seisoi tähytellen ympärilleen ja auringon paisteessa irvistellen. En tiedä näkikö hän minua ja Sibylla Kartta Sigillaata ja karjalaumaa sinne ruohostoon; mutta minä komensin kuitenkin vielä härkääni: „naleevaa krugom!“ ja nyt tämä ryntäsi seeterimetsään, ja koko karjalauma perästä. No, niin. Ja metsänkin läpi kuljettiin siitä täyttä karjalaukkaa sitten, kunnes vihdoin tultiin Niili-joen rannalle, jossa Englantilaiset yhä istuivat onkimassa.

Siihen siis tulin nyt, minä kersantti Nuoli itse, sekä Faaraon emäntä että lehmät saaliinani. Yksin olin ne ryöstänyt ja yksin toimittanut koko sodan. Härkäni pysähtyi siihen joen rannalle, hirveästi läähöttäen, ja vaahtoa valui sekä suusta että sieraimista. Ja sama oli laita koko karjankin. Minä astuin oivallisen härkäni selästä ja nostin alas Faaraon akankin, joka yhä oli tainnoksissaan. Laskin hänet varovasti maahan pitkälleen. Ja samassa koko karjalauma myös laskeusi alas lepäämään. — Armeijamme riemu oli tietysti ääretön. Siinä hurrattiin ja hoi-lattiin, ja minut tekivät taaskin kenraaliksi. Minun poissaollessani oli armeija onkinut hirveän paljon kaloja, pelkkiä kultakaloja tietysti kaikki tyyni. Niitä makasi siinä rannikolla ainakin pari sataa tynnyrillistä. No, oli siis sotaretkemme onnistunut kaikin puolin hyvin, niin että nyt oli syytä pitää kunnon kemut. Ja niinpä pidimmekin kemut. Mutta niiden kestäessä tuli se tavallinen egyptiläinen pimeys, joka tekee mustasta valkean ja valkeasta mustan; ja siinä pimeässä ajettiin nyt koko karja-

lauma laivoihin, jonne siis härät ja lehmät väsyksissään kovin ja horjuvin askelin lönyttivät. Ja ylipäällikön kaajuutan sohvalle nostettiin Sibylla Kartta Sigillaata maakaamaan. Yhä hän vain oli tainnoksissaan. Laivoihin toimitettiin sitten myöskin, kemujen ja kummallisen pimeyden kestäessä, suurissa tynnyreissä kaikki kultakalat, jotka lastattiin huolellisesti takin alle. Koko tämä lastaustyö tapahtui, pimeydestä huolimatta, iloisten laulujen kaikuessa ja sotarumpujen päristessä.

Ja sitten me seilattiin takaisin Englantiin, ja minä nukuin taas, kenraalin univormussa loikoellen, koko matkan. Sähkösanoman sodan onnellisesta lopusta olimme jo Egyptistä toimittaneet Englannin rottingille. Ja rottinki itse olikin meitä nyt laivasillalla tervehtimässä, kun sukkelan merimatkan perästä palasimme Englantiin.

Mutta meidän laivoillamme oli, kummallista kyllä, egyptiläistä pimeyttä kestänyt koko paluumatkan, vaikka emme enää olleetkaan Egyptin maassa, ja siinä pimeässä oli, kun olikin, koko sotasaaliimme muuttunut. Se on kummallista, mutta totta. Faaraon lehmät, jotka Niilijoen rannalle tullessaan olivat minun vakuutukseni mukaan olleet suuria ja lihavia — olivat nyt muuttuneet niin laihoiksi, että niistä tuskin enää oli muuta kuin luurangot jälellä. Ja kultakalat olivat muuttuneet mädänneiksi muikuiksi, joista ei ollut mihinkään. Ja kultainen kruunu Sibylla Kartta Sigillaatan päässä oli muuttunut tuohitötteröksi ja hänen purppurapunainen hameensa vanhaksi niinimatoksi. Mutta kaikkein kummallisinta oli että Sibylla Kartta Sigillaata, joka nyt vihdoinkin virkosi pitkällisestä horrostilastaan, itsekin oli muuttunut. Hän, joka aikoinaan oli ollut englantilainen rinsessa ja Faaraon rouva, oli nyt muuttunut vanhaksi, käykkäleukaiseksi akaksi, eikä hän itsekään tietänyt koskaan ennenkään ol-

leensa mikään rinsessa. Sanoi vain olevansa Faaraon kissanpaimen ja väitti valheeksi että mitään englantilaista rinsessaa koskaan olisi Egyptin maalla ryöstetty. Kantelelpa vielä — se vanha veijari ja velho — hämmästyneelle rottingille, joka nyt oli astunut laivalle katsomaan häntä ja koko kurjaa lastiamme, että me muka Egyptin maassa ollessamme olimme kaiken aikaa pitäneet kemuja ja egyptiläistä pimeyttä ja että Faarao Irvihammas oli meitä kaikkia surkeasti narrannut. Mutta sitä Sibylla Kartta Sigillaata valehteli. Minun kertomukseni on totta, vanhan kokeneen kersantin totta.

Englannin rottinki oli kuitenkin vähän äkeissään meidän sotaretkemme tuloksesta ja tuon surkean egyptiläisen pimeyden vaikutuksista; ja minäkin sain siitä toria, ikääskuin se olisi ollut minun syyntä. Kenraalin arvonimi otettiin taaskin minulta pois, ja sota-oikeus teki minut uudestaan kersantiksi. Eikä siinä kyllyksi; vaan Sibylla Kartta Sigillaatan työnsivät he minulle akaksi. Niin, niin, älkää naurako, lapset. Sen akan kanssa ei ollut leikin-tekkoa. Hän pieksi minua viisi vuotta joka päivä melkein aamusta iltaan, ja hänen sukkanauhansa oli myöskin muuttunut, nimittäin paksuksi pampuksi. Hän soimasi minua aina egyptiläisen pimeyden pojaksi ja väitti itseään Faaraon rehelliseksi kissanpaimeneksi. Viimein hän päälle päätteeksi karkasi luotani ja yhtyi muutamaan mustalais-joukkoon, joka maailmaa kiertäessään kuuluu saattaneen hänet takaisin Egyptin maalle. Kai Faarao Irvihammas hänet on uudestaan saanut kynsiinsä ja tehnyt hänet joko kissanpaimeneksi tai muhkeaksi muijakseen. Lykkyä tykö, mutta nyt minä lopetan tämän surullisen sadun. Hyvästi toistaiseksi, laps'kullat. Älkää huoliko koskaan lähteä Egyptin maalle ryöstämään rinsessoja tai onkimaan kultakaloja. Siellä ei ole muuta kuin

pahaa pimeyttä. Nukkukaa hyvin, minäkin panen tuossa paikassa maata, en kenraalina enää, vaan vanhana rehellisenä kersanttina. Sen pituinen se.

C. Kiinan keisarin niskapiiska.

Muutamana iltana istui kylän lapsia taasen jommoinkenkin parvikunta ukko Nuolen mökissä, ja hän kertoi heille seuraavan jutun:

Vai tahdotte te taas kuulla sotajuttuja? No, kyllä minä kerron. Kuulkaa siis. Minä olin kyllästynyt Englantilaisien sodankäyntiin ja päätin sentähden ottaa apseektin siitä. Niin teinkin ja lähdin nyt muutamassa kauppalaiivassa Ransuusien maalle, jossa hieman tingittyäni pääsinkin kersantiksi tasavallan kaartiin. Tiedättekö mitä on tasavalta? Katsokaas, se on semmoinen valtakunta, jossa ei ole mitään keisaria eikä kuningasta eikä edes rottinkiakaan, vaan ainoastaan valtakunnan perheen-isäntä eli peresidentti, kuten he sanovat, jonka valitsevat valtakunnan kaikki lautamiehet. Tämä hallitustapa ei olisi-kaan niin hullua, sillä kyllä kai tasavaltakin tavallisesti on Taivaasta; mutta toisinaan sattuu kuitenkin niin, että itse nuo lautamiehet asettaa virkaan Lempo, ja silloin ovat he kaikki suuria lurjuksia. Peresidentin, jonka he valitsevat, täytyy hallita heidän nimessään, kunnes Lempo viepi koko lautakunnan ja toinen tulee sijaan, joka taas toimittaa uuden perheen-isännän. Ja kun nämä tämmöiset isäntien ja lautakuntain muutokset tapahtuvat yhtä tasaisesti kuin yön ja päivän vaihto, niin sanotaan koko hallitushommaa tasavallaksi.

No, oli miten oli, ja olkoon heidän tasavaltansa sieltä tai täältä, mutta minä nyt palvelin kersanttina kaartissa ja odottelin sotaa, sillä mitäs sotilaasta muualla kuin sodassa! Ja jopa syntyikin sota. Oli, näetten, lautakunnan

suuressa kokouksessa päätetty hyökätä Kiinan keisarin kimppuun, koska, kuten kerrottiin, hänellä olisi äärettömän kallisarvoinen hiuspalmikko, jonka kaikki karvat muka olisivat kullasta, nimittäin Kiinan kullasta, joka on tuhat kertaa kalliimpaa ja jalompaa kuin tavallinen kulta. Olette kenties kuulleetkin että Kiinassa jok'ikisellä miehellä on hiuspalmikko eli moinen niskapiiska, mutta muuten ei hiuksia laisinkaan. Mutta heidän keisarillaan nyt huhuttiin olevan kultakarvainen lätti, ja sitä siis lähdettiin valloittamaan — lautakunnan ja peresidentin käskystä.

No, me astuimme laivoihin, muu sotaväki ja kaarti ja minä ja puoli tusinaa lautamiehiä. Pitkän merimatkan perästä pääsimmekin perille ja tulimme Kiinan pääkaupungin edustalle, joka on meren rannalla. Kiikareilla katsellen huomasimme että kaupunki oli äärettömän suuri, sanomattoman suuri, sillä siitä ei näkynyt päätä, ei loppua ensinkään. Kaupunkia, kaupunkia vain oli koko Kiinan maa. Maston nokasta pitkällä väkikiikarilla katsellessani, huomasin sentään toisella puolen taivaan-rantaa viljavainioitakin ja metsiä — sillä tarvitsevathan toki Kiinalaisetkin leipää ja polttopuita —; ja maalaiset asuivat tilan ahtauden tähden puiden latvoissa, joissa heillä oli paksuista pampuruokoista rakennetut pesät aivan kuin linnuilla; mutta puiden välit näkyivät olevan kylvössä kauttaaltaan. Niin. Kovin ahdasta siellä on ihmisillä Kiinan maassa. Merelläkin heitä asui isojen lauttojen päällä, jopa veden allakin komeissa kartanoissa, joihin, tiheitä kun olivat hyvin, vesi ei päässyt vuotamaan sisään.

No, mutta Ransuusien sotalaivasto oli nyt saapunut pääkaupungin satamaan, ja me rupesimme tukevilla työkeillämme pommittamaan kaupunkia, jotta ensiksikin saataisiin se valloitetuksi. Pällikköämme, jonka nimi oli Ässämplii, huomautin minä tosin siitä, että meidän ruu-

timme ja räjähtävät kuulamme ei tässä piisaisi mihinkään, kun niin hirveän suuri kaupunki oli hävitettävä; mutta Ässämplii oli itsepänttäinen kuin synti ja pommitti pommittamistaan.

Tästä ei lopulta ollut muu seurauksena kuin että Kiinalaiset, jotka meidän tullessamme olivat nukkuneet, nyt heräsivät ja rupesivat puolestaan meitä ahdistamaan. Meidän räjähtävistä tykin-kuulistamme oli, näettekös, heidän kaupunkinsa paikka paikoin syttynyt palamaan; mutta he nousivat ilmapalloihinsa, joita pian hyrisi ilmassa ylt'ympäri tiheässä kuin hyttys-parvi, ja sammuttivat tulen sylkemällä niistä alas. Niin paljon heitä oli. Sitten karkasivat he, kuten sanoin, meidän kimppuumme. Tuuli puhalsi heidän ilmapallonsa meidän laivastomme yläpuolelle, ja sieltä he heittivät alas kiehuvaa vettä niskoihimme, niin että meidän oli pakko siinä tulisissa tuskissamme hypätä mereen, johon puolet meistä hukkui. Toiset tosin pelastuivat kiehuvan veden alta laivojen ruumiin, mutta pianpa upotti sama vesi itse laivatkin, ja niin meni toinenkin puoli armeijastamme meren pohjaan. Se oli surkea tapelu meikäläisille, ja kyllä kai sitä Ransuusien historiassa muistetaan niin kauvan kuin maailma ja tasavalta pysyy pystyssä.

Mutta päällikkö Ässämplii ja minä olimme kuitenkin, ikäänkuin ihmeen kautta, pelastaneet henkemme. Mekin näettekös, hyppäsimme tuon liian lämpimän löylyn alta mereen, ja koska arvelimme paremmaksi hukkua kylmään kuin kiehuvaan veteen, niin hukuimme meren pohjaa kohden. Ja nyt kävi niin kummallisesti että minä luiskahdin sisään muutamasta korsteinista eli takantorvesta, joka kohosi Kiinalaisten suurimmasta ja komeimmasta kirkosta eli temppeleistä siellä meren pohjalla. Pyörähdin suorastaan kirkon takkaan, josta pian astuin lattialle. Eikä

vettä tullut perästäni ensinkään, kuten olisi luullut, sillä korsteinin reikää peitti yläpäästä kummallinen luukkulaitos, joka kyllä aukeni minun painostani, vaan ei veden painosta, ja meni kiinni jälleen. Ja mitäs ollakkaan! Kotvasen kuluttua tuli Ässämplii perästäni, pudoten pää edellä tuhkaan. No, hänkin nousi ylös siitä sitten, ja siinä nyt seisottiin kuni kaksi kuusta pudonnutta pannukakkua. Niin, niin, älkää naurako, älkää naurako. Ei se juuri ollut lystiä, varsinkin kun mietimme että me täällä olimme vihollisessa maassa tai oikeammin vihollisella meren-pohjalla. Pianpa, näettekös, kuului kamalasti kumiseva kirkon-kellojen ääni, joka arvatenkin kutsui Kiinalaisia jumalan-palvelukseen, — voittoriemua viettämään —, ja vahvasta lasi-ikkunasta näimmekin me, Ässämplii ja minä, miten heitä nyt kokoontui tuhansittain temppelin ulkopuolelle. Oivallisissa sukellustamineissaan kävelivät he siellä meren pohjalla yhtä varmasti kuin me pasteerailemme maantiellä.

Mutta Ässämpliille ja minulle tuli nyt kova kiire. Mihin pääsisimme piiloon, sillä jos vihollinen täällä olisi saanut meidät kynsiinsä, niin varmaankin olisimme Manalan miehiä olleet? No, oli siellä temppelissä muun loiston ja prameuden joukossa olemassa muuan suunnattoman suuri epäjumalan-kuva, sillä Kiinalaiset ovat vielä pakanoita, vaikka tosin paremman-puolisia pakanoita. Kuva oli kullasta, selvästä kullasta, ja se oli muodoltaan jalattoman hevosen näköinen. Sieraimet oli sillä kuitenkin alempana kuin suu, ja niin suuret oli sen sieraimet, että niistä helposti mahtui vahva mies kämppimään sisään. Suu oli pienempi ja yhtä korkealla maasta kuin minun suuni.

No, ei ollut meillä nyt muu neuvona kuin korjata nahkamme epäjumalan sisään, jonka tähden teimmekin niin. Minä menin toisesta ja Ässämplii toisesta sierai-

mesta, ja niinpä kopsahdimme pää edellä alas tuon kultaisen otuksen pohjaan. Se oli, näettekös, ontelo ja sitä paitse oli se sisäpuolelta läpinäkyvä, vaan ulkopuolelta ei, niin että sisältä aivan helposti saattoi nähdä mitä ulkopuolella tapahtui, samalla kun itse oli aivan näkymättömissä. No, astui nyt kummallisesta ovesta, jonka läpi vesi ei vuotanut, suuren temppelein sisään mahdottoman iso joukko Kiinalaisia, jotka siinä rupesivat jumalan-palvelustaan ja voittoriemua pitämään. Ja heidän etupäässään kävi keisari itse, jonka tunsimme siitä, että hänellä oli kultainen kruunu päässä ja kultainen keppi kädessä. Mutta keisari on siellä samassa ylimmäinen pappi eli paavi, ja niinpä rupesikin nyt tämä monivirkainen mies heidän merkillistä jumalan-palvelustaan ohjaamaan. Ensiksikin astui hän, syvälle kumartaen ja kepin-pää nenänipussa, epäjumalan eteen ja piti Kiinan kielellä jonkinmoisen rukouksen. Sitten toivat vähtärit, lukkarit, kirkkoväärtit, ja mitä he kaikki lienevät olleen, siihen epäjumalan eteen koko joukon ruokia, jotka lapioilla luotiin sen sieraimista sisään, eikä suusta. Tämä nyt arvattavasti oli pakanain tavallista uhria. Mutta ruo'at vyörahitivät hevos-jumalan vatsaan, ja siinä oli kaikellaisia hyviäkin ruokia, esimerkiksi peuranpaistia; ja koska Ässämpiöllä ja minulla oli joteskin nälkä, niin rupesimme mekin noita uhriherkkuja siinä hevosen sisässä syömään. Kaadettiin sitten kannusta kaljaakin sinne, ja me pidimme suutamme alla ja saimme hyvät siemaukset. Peijakkaan hyvää vain oli kaikki tyyni, eikä tietysti meitä kukaan voinut ulkoapäin nähdä. — No, mutta nyt, kun uhri oli toimitettu, kääntyi keisari selin epäjumalaan päin ja veisasi pitkän pakanallisen virren, kasvot käännettynä seurakuntaansa kohti. Siinä sattui hänen hiuspalmikkonsa eli niskapiiskansa heilahtelemaan juuri epäjumalan suun edessä,

ja nyt pisti päähäni että sopisipa tässä koettaa valloittaa tuo keisarin pakanallinen palmikko, jota vasten olimmekin sotaan lähteneet Ransuusien perheen-isännän ja lautakunnan käskystä ja kehoituksesta.

No, minä sieppasin siis terävän sapelini tupesta, pistin toisen käteni epäjumalan suusta ulos ja tempasin yht'äkkiä kiinni palmikkoon, jonka nyt vedin sisään, niin että keisari hieman horjahti ja ikääskuin tarttui niskastaan kiinni hevosen huuliin. Sivalsin sitten sapelilla siellä suu-reiän sisäpuolella palmikon tyvestä poikki; ja kurja keisari kaatui, vastaan kun oli ponnistanut, suin päin kumoon siinä epäjumalansa edessä, ainoastaan viheliäinen tynkä vain siitä lähtien tallella niskassa palmikkona. Nyt seurasi kirkossa kuoleman hiljaisuus. Kiinalaisen suurin kunnia yleensäkin on hänen niskapiiskansa, ja koska nyt kauhea epä-jumala, kuten he tietysti luulivat, oli purrut itse keisarin palmikon poikki, niin tämä oli varmaankin heidän mielestään hirmuinen kuritus itse kansaakin kohtaan. Silmät selällään ja kauhistuksen vaahto valuvana ulos suistaan seisovat he siinä, tuijottaen tunnottomiin mennyttä keisariansa.

Tätä hirmun silmänräpäystä käytimme minä ja Ässämplii hyväksemme, peloittaaksemme heitä vieläkin enemmän ja päästäksemme vihdoinkin tästä kummallisesta maasta ja merestä eheinä pois, sillä, olimmehan vedenalaisessa temppelissä ja epäjumalan mahassa Kiinan valtakunnassa. No, me rupesimme siis täyttää kurkkua huutamaan: „King, klingeli-kling, kili-king, kling kling“, jota tiesimme Kiinan kieleksi ja joka merkitsee: „Nyt peeveli teidät perii“. Ja nyt he pyörtyivät kaikki tyyni, tainnoksiin, tunnottomiin menivät. Luulivat tietysti itse epäjumalan äänen puhuvan, vaikka minä siinä olinkin vain ja Ässämplii.

No, nyt voimme lähteä tiehemme hevos-jumalan vatsasta. Katsoimme kuitenkin ensiksi hieman ympärillemme siinä. Mutta ei siinä ollutkaan muuta kuin vanhoja luita, uhriruokien jäännöksiä, ja niiden seassa oli myöskin ihmisen pääkallo, josta päätimme että tuolle kauhealle ja kauniille hevos-jumalalle jolloinkin maailmassa oli uhrattu ihmisiäkin. Tämän pääkallon otin nyt minä ja pistin sen sisään Kiinan keisarin niskapiiskan, jonka hiuskarvat todellakin kiilsivät ja kimalsivat kuin maailman kunnollisin kulta. Ja niinpä kämpimme minä ja Ässämplii suurten sieraimien kautta jälleen ulos epäjumalasta, ja mulla oli kainalossa tuo vanha pääkallo, ja sen sisässä oli, kun olikin, Kiinan keisarin kallisarvoinen niskapiiska. Sodan tarkoitus oli täten saavutettu, ja nyt me vain tuumattiin miten pääsisimme veden-alaisesta temppeleistä pois. Ja kyllä se asia kestitkin tuumaamista, kuten helposti arvaatten.

Sattui nyt kuitenkin taas onnen potkaus, joka meidät siitä pälkähästä pelasti. Pyörtyneiden Kiinalaisten joukossa oli, näettekös, myöskin sen seurakunnan vanha suntio, joka nyt sattui toipumaan tainnoksistaan; ja hän osasi hiukkasen Ransuusien kieltä, jota Ässämplii ja minä tietysti keskenämme puhuimme. No, tämä suntio, jonka nimi oli Hu-li-vi-li-hei, selitti meille, päästyään ensimmäisestä ällistyksestään, että tuo pääkallo, jota minä kannoin kainalossani, oli hänen ensimmäisen, aikoja sitten uhratun esi-isänsä kallo, ja pyysi sitä meiltä takaisin, saadakseen haudata sitä siunattuun maahan. Tähän me suostuimme sillä ehdolla että suntio toimittaisi meidät ensiksikin ulos veden-alaisesta kirkosta ja sitten johonkin laivaan, joka veisi meidät suoraa päätä Ransuusien maalle. Siellä vasta saisi esi-isänsä pääkallon takaisin. No, suntionkaan ei ollut muu neuvona kuin suostuminen, sillä muuten uhka-

simme me peloittaa hänet tainnoksiin iäksi päiväksi. Hu-li-vi-li-hei sentähden riisti kahdelta pyörtyneeltä Kiinalaiselta sukellus-tamineet päältä ja puki meidät äkkikipakaa niihin, jonka perästä hän avasi kirkon ovet, ja me astuimme ulos.

Siinä me seisottiin siis meren pohjalla nyt, eikä hättää ollut ollenkaan, sillä sukellus-puvut olivat Kiinan tiheää kautsukkaa eli kummia, ja ihka kuivina pysyimme vain. Sitten rupesi suntio, joka aikoinaan oli ollut lukkarikin, veisaamaan muuanta kummallista virttä, mitä pakanallista remputusta lienee ollutkaan; ja sen vaikutuksesta nousimme kaikki kolme tuota pikaa veden-pinnalle. Hu-li-vi-li-hei oli silminnähtävästi loihtija ja noita.

No, mutta veden päälle päästyämme kiipesimme myös kaikki kolme muutamaan pieneen alukseen, joka siellä oli muiden kiinalaisten laivojen ja lauttojen joukossa. Ja aluksen pohjasta löysimme pienen viinilekkerin, josta joimme maljan Kiinan keisarin niskapiiskan kunniaksi. Ja Hu-li-vi-li-hei nyt laulamaan toisentapaista runoa, jossa hän rukoili Kiinan pakanalliselta tuuli-jumalalta että tämä kerrassaankin puhaltaisi aluksemme Ransuusien maalle. Ja tuskin olimme saaneet purjeet nostetuksi, kun niihin iski aivan vimmatusti vihainen vihuri, joka viskasi veneemme sanomatonta vauhtia menemään. Siinä samassa Ässämplii, joka, kuten muistanette, oli hävinneen Ransuusien sotajoukon päällikkö, nimitti minut iloissaan kenraaliksi; ja minä nukuin taas, nukuin, vaikka painajainen minua pani hirren paksuisen palmikon muodossa, — nukuin kunnes heräsin, kun heräsinkin, vasta Ransuusien maalla. Sinne olimmekin lentäneet pitkin valtameren pintaa, tulen, leimauksen ja tavallisen telekraafin sukkeluudella.

No, oltiin siis nyt kotosalla, eikä aikaakaan, ennenkun Ässämplii ja Kiinalaisten suntio ja minä seisoiimme

juhlallisesti tasavallan lautakunnan ja perheen-isännän edessä. Ja mulla oli tuo pakanallinen pääkallo kainalossa. Siinä me sitten selitettiin miten matka oli onnistunut, ja tuli meidän tietysti myöskin kertoa että koko sotajoukkomme oli hukkunut. Tätä surkeaa onnettomuutta valitti valtakunnan perheen-isäntä katkerin sanoin, mutta lautakunta ei siitä suuresti välittänyt, kunhan nyt vain itsekukin saisi hiuskarvan tuosta kallisarvoisesta keisarin niskapiiskasta. No, mitäs muuta siis kuin että minä pistin kourani kallon kaula-rei'ästä sisään ja vedin sieltä esille Kiinan keisarin hiuspalmikon. Ja samassa ojensin, sopimuksen mukaan, tyhjän kallon Hu-li-vi-li-hei'lle, joka tästä sanomattomasti ihastui ja pötki heti tiehensä, veisaten mennessään jotakin pakanallista virttä. Ennätin vain häntä siinä vilahdukselta silmätä, hänen pujahtaessaan ulos kokous-salin ovesta, ja silloin olin huomaavinani että hänen omakin niskapiiskansa oli keltainen kuin kulta.

No, mutta Kiinan keisarin palmikkoa minä siinä nyt heilahutin koko lautakunnan nenän alla ja käskin heidän tulla hiuskarvain jaolle. Ja he tulivat. Mutta voi sinä peijakkaan pakana ja suntio! Sinä hiton Hu-li-vi-li-hei! Sinä se sittenkin olit, joka matkallamme varastit pääkallostä keisarin palmikon ja panit siihen oman harmaa-karvaisen niskapiiskasi sijaan! Ja vieläpä olit varmaankin sovittanut omaan viheliäiseen niskaasi keisarin palmikon! Niin, niin. Niin täytyy mun selittää tämä kummallinen asia. Sillä palmikko minun kädessäni ei totta tosiaankaan ollut muuta kuin tavallinen harmaa-karvainen hiusletti. Lautamiehet sitä nyt miehissä tutkimaan, mutta ei siitä lähtenyt yhtään kultakarvaa, ei yhtään, saatikka sitten mitään kalliimpaa kuin kulta. Harmaita hiuksia siinä oli vain, tavallisia harmaita hiuksia, vieläpä niin vanhoja, että melkein haisivat. Siinä se sitten oli.

Lautakunta suuttui pahanpäiväisesti, ja he uhkasivat hirttää sekä minut että Ässämpliin. Minä heille silloin selitin että meillä todellakin siellä epäjumalan sisässä oli ollut keisarin kallis palmikko käsissämme, että se oli hoh-
tanut ja kiiltänyt kuin kulta ja niin edespäin, mutta että varmaankin Hu-li-vi-li-hei sen oli matkalla vaihtanut omaan viheliäiseen niskapiiskaansa. No, siitä pantiin paikalla poliisi ajamaan suntiota takaa. Mutta — ota hiiri hännästä kiinni. Hu li-vi-li-hei oli, kuten sanoin, loihtija ja noita. Häntä ei koskaan saatu kiinni. Poliisit kertoivat, tullessaan takaisin meren rannasta, että vain olivat nähneet kaukana valtameren selällä pienen aluksen keikkuvan, jonka maston nokasta oli irvistänyt ihmisen pääkallo, ja sen niskasta oli riippunut kultainen letti. Hm! Hm! Semmoista se oli sitten.

Mutta kun tieto tuosta turhasta ja turmiollisesta sotaretkestämme, jonka tasavallan lautakunta oli alkuunpannut, levisi kansaan, niin nousivatpa Ransuosit, äkeissäan sotajoukon surmasta, hirveään kapinaan, ja koko lautakunta mestattiin. Perheen-isäntä pääsi sillä kertaa nuhteilla. Ässämplii, joka sotapäällikkönä vain oli noudattanut lautakunnan käskyjä, pantiin viralta pois. Ja minut he jälleen alensivat kersantiksi. Sen pituinen se. Ja ell'ei teitä tän' yönä pane painajainen, niin ei pane minuakaan, sillä enpä ole kenraalina nyt — kersanttina vain.

D. Etelä-Amerikan sotapäällikön nenä.

Kerran, — kertoi kersantti taas kerran — kun minä palvelin Pohjois-Amerikan sotaväessä, sillä olenpa siinäkin palvelut, tapahtui että sota syttyi Pohjois-Amerikan ja Etelä-Amerikan välillä; ja se syttyi siitä syystä, että Etelän miehet olivat haukkuneet Pohjolaisia punanahoiksi, kun Pohjolaiset puolestaan soimasivat Etelän miehiä

mustalaisiksi. Amerikan asukkaat ovat, näettekös, joteskin äkkipikaisia ja kiukkuisia, niin että pienimmästäkin pistosanasta usein voi syntyä surkea sota. No, niin oli nytkin käynyt, ja molemmat sotajoukot olivat jo lähteneet liikkeelle, törmätäkseen sitten yhteen Panaman kapealla kannaksella. Kuten ehkä olette lukeneet koulussa, yhdistää tämä kannas kumpasetkin Amerikat toisiinsa, eroittaen samassa toinen toisestaan kaksi suurta valtamerta, jotka kuitenkin siihen aikaan yhdisti kannaksen poikki rakennettu kanava, se mainio Panaman kanava, jonka yli taasen vei suunnattoman suuri multa-silta, jonka alta ei vesi päässytäkään virtaamaan. Kanavan oli siihen ennen aikaan kaivanut muuan järkiviisas jättiläinen, mutta multa-silta oli kääpiöiden työtä. Ja kun kaikki oli valmiina, niin söivät kääpiöt jättiläisen suuhunsa, iskien häneen miehissä kiinni kuin syöpäläiset viisaimpaankin pääkalloon. No, mutta vähät siitä, eikä se kuulukaan tähän sotajuttuun. Tuo kannas, kanava ja silta oli vain nyt valittu Etelä- ja Pohjois-Amerikan sotajoukkojen yhtymä-paikaksi. Siinä oli niiden iskettävä toinen toiseensa kiinni.

No, olette nyt kenties kuulleetkin että Pohjois-Amerikan asukkaat ovat peijakkaan näppärää ja sukkelaa kansaa ja että he ovat keksineet paljon uutta, kuten esimerkiksi sähkön ja ukkosen-tulet sekä telegraafin, johon juuri sähköä käytetäänkin. Höyry ja höyrylaivat on niinkään keksitty siellä, kuten kai tiedättekin läksyistänne. Samaten ovat he myöskin keksineet semmoista rautaa, joka pysyy veden päällä, vaikka olisi kuinka raskasta, ja siitä rakentavat he suunnattoman suuria laivoja, varsinkin sotalaivoja. Mutta heidän uusimpia keksintöjään ovat monituurat eli meriturskat, veden alla purjehtelevat sotalaivat, jotka tarvittaessa räjäyttävät ilmaan niiden yläpuolella eli veden pinnalla palloilevat laivat. Niinpä ikään

lentelevät Pohjois-Amerikalaiset tietysti myöskin ilmapalloillaan yli maiden ja merien, ja toisinaan näkee näitä ilmassa liitelevän tiheässä kuin syksyinen varisparvi.

No, me Pohjois-Amerikan soturit olimme nyt matkalla Panaman kannakselle sillä tavoin, että toinen puoli sotaväkeä kulki ilmapalloilla, toinen monituurilla. Aiottiin Etelän miehiä ahdistaa sekä veden alta että ilmasta, ja kyllähän kohta kerron millä kurin. Mutta minä olin nyt kersanttina etummaisessa monituurassa ja mulla oli päälläni rautainen puku, jota Amerikassa sanotaan ritarirustingiksi. Ja semmoinen oli kaikilla tovereillanikin. Monituuria oli laivastossamme kaikkiaan yhdeksänkymmentä kolme, ja näiden tuli nyt toimia niin kuin kohta toimivatkin. Minä olin erittäinkin saanut tehtäväkseni Etelän sotajoukkojen päälliköltä niistä nenän poikki ja tuoda sen voittomerkinä Pohjaan. Niin, niin, älkää nau-rako, ei se ollut mitään lasten-leikkiä, ei ensinkään.

No, mutta me lähestyimme nyt vedenalaisilla aluksillamme Panaman kanavaa, ja kiikareilla katsellessamme ylöspäin vedestä huomasimme samassa, miten toinen puoli Pohjan sotajoukkoa korkealla ilmassa painui Panamalle päin. Ja mitäs ollakkaan! Tuskin olimme laskeneet laivoillamme syvän kanavan suusta sisään, ennenkun äkkäsimme että Etelä-Amerikan koko suunnaton sotajoukko oli asettunut seisomaan sille äärettömän leveälle multasillalle, joka johti kanavan poikki. Siinä seisovat Etelän miehet, kurkistaen eteensä Pohjois-Amerikan puolelle ja siis silminnähtävästi odottaen meitä maitse tulevaksi, — tulevaksi siihen tappelemaan heidän kanssansa tuon rajana olevan multa-sillan päällä.

Mutta he pettyivät pahanpäiväisesti. Meidän sotapäällikkö, joka kulki samassa monituurassa kuin minäkin ja jonka nimi oli Humpukki, antoi käskyn että monituuran

piti sillä lailla puskevan sillan kylkeen, että siinä syntyisi veden-alainen kanava sillan multaisen alustan halki. Eikä aikaakaan, ennenkun monituuramme, joka ihan itsestään totteli Humpukin käskyjä, terävällä keulallaan siellä veden alla puski sillan pohjustaan ja uursi siihen — aivan kuin myyrä mullan alla — pitkän uran, jota myöten sitte kaikki muutkin monituurat joutuivat sinne sillan alle. Pohjusta tuntuikin olevan joteskin pehmeää; laivamme pystyi siihen kuin puuroon, ja niinpä makasivat pian kaikki monituurat siellä maan eli multa-sillan alla, jonka päällä Etelän sotajoukko seisoi, töllistellen pohjoseen päin.

Ja nyt seurasi sotatapaus, joka kaiketikkin on mitä merkillisimpiä Amerikan historiassa. Päällikkömme, kenraali Humpukki, antoi, näettekös, nyt monituurillemme semmoisen käskyn, että niiden tuli yht'äkkiä ja yht'aikaa multa-sillan läpi räjähtää ilmaan kaikki tyyni. Meitä sotamiehiä tämä kova käsky hieman hämmästytti, jopa hirvittikin, koska tietysti mekin samassa lentäisimme ilmaan. Mutta siinä ei ollut paljon aikaa arvelemiseen; sillä — ras, tvaa, trii! — hirveä pamahdus kuului, jossa luullakseni koko Amerikan ihmisrodun korvat meni umpeen, ja minä tunsin vain pyöriväni kuni tuulimylly ympäri jossakin puolivälissä taivaasen. Ja siinä ympärilläni pyöri niinikään samalla tavoin tiheässä tungoksessa muitakin ihmisiä — kuin hyttys-parvi vallan — ja yhdellä niistä oli aivan tavattoman pitkä nenä, josta arvasin että mies-parka oli Etelän sotajoukkojen päällikkö, sillä kyllä hänellä nyt mahtoi olla pitkä nenä. Minä siis tulisimassa kiireessä tartuin kiinni tuohon tuupperin pitkään kärsään, vedin ja väänsin sitä vähän peukaloni ja etusormen välissä, ja siihen se jäi.

Niin, niin, hyvät lapset, sodassa täytyy toisinaan olla yhtä säälimätön kuin sukkela. Mutta sitten tempasi

minusta yht'äkkiä kiinni joku salainen voima ja veti minut hirveää vauhtia siitäkkin ylemmäs, kunnes vihdoin makasin seppo selälläni muutaman ilmapallon alla riippuvassa suuressa kirkkoveineessä. Kaikki tämä tapahtui melkein yhdessä ainoassa silmänräpäyksessä vain. Toinnuttuani huomasin olevani hyvässä tallessa, nimittäin ilmapalloilla kulkevan sotaväen-osastomme huostassa. Ja ilmapalloja pyöriskeli ympärillämme sakeassa kuin talvinen tuisku. Ja aivan niinkuin minäkin olivat kaikki monituura-sotilaat pelastuneet ilmapallo-veneisin.

Ensiksi olivat, kuten nyt sain tietää, monituurat räjähtäessään nostaneet tuon multa-sillan kansipuolen ilmaan ja sen kanssa tietysti kaikki Etelän soturit, jonka perästä monituurat moksahivat jälleen alas. Sitten tempasi meidät, koska olimme rautaisissa puvuissa, maneetti-voima ilmapallo-veneisin, sillä näissä pidettiin suuria maneetteja tätä varten varalla; ja lopuksi putosivat Etelän sotamiehet, jotka eivät olleet rautarustingissa ja joihin siis ei maneetti-voima pystynyt, jälleen alas maahan, täyttäen paljoudellaan ja yhdessä monituurien ynnä jälleen sirpaleina alas-satelevan multa-sillan kanssa koko Panavan kanavan, niin että tämä nyt meni iäksi päiväksi umpeen.

Se oli tämän hirmuisen sodan seuraus. Sinne hukui Panavan kanavaan sekä Etelän mustaverinen sotajoukko että entinen multa-silta ja meidän monituurat eli meriturskat. Ja tarina käy että nuo mustaveriset ihmisparat siinä kummittelevat maailman loppuun asti, itkien muinais-ajan jättiläistä, joka kerran kanavan kaivoi, mutta kiroten kääpiöitä, jotka petollisen sillan rakensivat, — ja epätoivossa nauraa hohottaen itselleen.

Se lienee hirmuista, mutta me Pohjois-Amerikan pojat palasimme nyt ilmapalloilla kaikki takaisin Pohjan pääkaupunkiin, minä taaskin nukkuen koko matkan, —

sillä olinpa, kun olinkin, Humpukin käskystä kohonnut kenraaliksi, koska mulla oli Etelän päällikkö-vainajan pitkä nokka voittomerkkinä peukalon ja etusormen välissä. Lähestyessämme pääkaupunkia, heräsin minä ja hieroin silmiäni. Mutta siinä hieroessani tapahtui, ylä-ilmojen lumotun ilmanalan vaikutuksesta varmaankin, että oma nenäni lähti paikaltaan ja Etelä-Amerikan sotapäällikön pitkä nokka tarttui sijaan. Niin, niin, älkää naurako; ei se ollut ollenkaan lystiä. Astuimme, näettekös, nyt vihdoinkin palloinemme maahan keskelle pääkaupungin toria. ja Humpukki tuli multa vaatimaan Etelän päällikön nenää, Mutta tämä oli, kun olinkin, kasvanut minun naamaani kiinni, ja oma nenäni oli mulla kourassa. Humpukki suuttui — ikääskuin se olisi ollut minun syyni — ja alensi minut kersantiksi jälleen. Mutta minun nenäni hän kuitenkin vei, ja olenpa melkein varma siitä, että hän sitten maan hallitukselle kehui sitä Etelän päällikön nenäksi, — ja luultavasti sitä vieläkin siellä jossain säilytetään voittomerkkinä tuosta tuimasta sodasta. Mutta katsokaas, tämä nenä, joka mulla tässä on suureikani yläpuolella, se se oikeastaan onkin tuon päällikkö-vainajan nenä, vaikka minä sittemmin muutamalla amerikalaisella taika-tohtorilla viilautin sen lyhyemmäksi ja pesetin siitä pahimman mustuuden pois, niin että se nyt käy mukiinsa varsin hyvin. Hieman tummempi päästä vain on vaihtokärsäni parka. Sen pituinen se, nimittäin sekä satu että nenä. Älkää koskaan vääntäkö tai vetäkö toista ihmistä nenästä, siitä vain saatte itse pitkän nokan. Ja nyt nukkumaan, — nokat!

Tähän lopetan Nuoli ukon sotajutut. Hänellä niitä kyllä oli vaikka kuinka paljon, ja kymmenittäin, ehkäpä sadottainkin samankaltaisia kuin tässä kertomani saivat

kylän lapset häneltä kuulla, vaikk'ei minun nyt kannata ruveta niitä tässä paperille piirtämään. Minä tosin pelkään että ukko pani paljon omiansakin noissa historioissa, mutta juuri niiden omituisuus se oli, joka kovasti huvitti kuuntelevia lapsia hänen ympärillään.

Elettyään elämänsä loppuun, kuoli viimein kersantti Nuoli, niinkuin muutkin ihmiset tästä maailmasta erotesaan. Ja ukon testamentin mukaan joutui hänen kiväärinsä, kypärinsä ja kiiltonappinen sotatakkinsa paikkakunnan poikakoulun kalustoon. Siinä niitä säilytetään vielä tänäpäivänäkin, ja ne kuuluvat kylän nuorisossa vaikuttavan niin sotaista mieltä, että kaikki sikäläiset asevelvolliset aina kohoavat kenraalin arvoon asti sodassa, mutta rauhassa ainoastaan kersantin, joka ei ole huonoa sekään.

Nuolen kävyt eli verkkoneulat joutuivat kylän tyttö-koulun kalustoon; ja niillä kuuluvat tyttö-tiitiset joka vuosi kutovan suuren verkon, jolla he eivät pyydä muuta kuin „kersantti“ ja „nokka“ nimisiä kaloja. — Ja nyt nukku-
maan, nokat, sanon minä, kuten Nuoli-vainaja.

Hukku-Matti.

Kun piennä pikkaraisna
Mä läksyjäni luin
Ja hieman laiskallaisna-
Kin istuin suippu-suin,
Niin siihen muuan Matti
Jo hiipi hiljaa luo,
Se pikku piimä-tratti,
Mi unta teille tuo.
En tosin häntä silloin

Mä silmin nähnytkään.
Hän takaa tuli, milloin
Niin mietti mielessään.
Mutt' olen sitten kuullut,
Ett' aina matkoillaan,
Vaikk' en ois moista luullut,
Tää Nukku-Matti maan,
Tää pikku unen-tuoja
Oil täynnä tuumiaan:
Häll' oli lumen-suoja,
Näät, aina muassaan.
Ja siitä tippui lunta
Nyt lapsen silmihin.
Ja siitä tuli unta.
Niin tuli, kun tulikin.
Oi, nätti Nukku-Matti!
Miss' oleskelet nyt?
Oi, pikku piimä-tratti!
Minn' ootkaan lymynnyt?

Lumiposki ja Punaposki

eli

Turhanpäiväinen sota.

Oli kerran Keikarien maassa hyvin kuuluisa kuningas, jolla oli hyvin kaunis tytär, jonka nimi oli Lumiposki — sen tähden, että hänen poskensa olivat melkein yhtä valkoiset kuin lumi. Niin kaunis hän oli. Ja niin kovin hieno hän myöskin oli, että tuskinpa ennätit hänen puhaltaakkaan, ennenkun kaatui kumoon. Olipa melkein läpi-näkyvä eli läpikuultava. Kasvatuksessa Lumiposkea kovin hemmoteltiin, kuten kuninkaissa ja hoviloissa ylimalkain onkin tapana. Hänen silmiään ei koskaan pesty muulla kuin maidolla, ja kylpyvetenä oli hänellä kirnupiimä. Ravinnoksi annettiin prinsessalle yksistään mesileipää ja hunajaa, mesimansikka-makkaraa ja piparkakku-piirakkaa. Kummakos sitten että hänestä tuli niin sanomattoman „sööti“, kuten ruotsalainen sanoo. Koko hänen pukunsa oli tehty äärettömän hienoista höyhen-untuvista, ett’ei, näettekös, vaatteet kovin painaisi hentoa ruumista. Puvussa tietysti oli kuitenkin koko vesikaaren ja riikinkukon kirjavuus, niin että kyllä siinä aina oli kauneutta jos jonkinlaista. Koristuksina kaulassa, hiuksissa, rinnoilla, ranteilla ja niin edespäin oli sen seit-

semän rengasta ja rustinkia, sepustusta ja seraafia. Kengät oli hänellä valkoisesta villa-harsosta.

Lumiposki oli, sanalla sanoen, maailman kauniin prinsessa sekä poskensa että pukunsa puolesta, ja kaikki ihmiset, joiden onnistui päästä hänen läheisyyteensä, häntä sanomattomasti ihmettelivät, sanoivatpa suorastaan enkeliksikin. Siivet vain olisikin hällä vielä ollut, niin kyllä kai olisi lentänytkin. Tuskinpa painoi koko kaunotar varpusta enemmän.

Lumiposki oli kovasti tyytyväinen itsehensä, ja kummakos se, koska häntä niin ihmiset ihailivat. Kummakos se, että hän itsekin itseänsä ihaili. Paljon piti hän ko-reasta kuvastaan peilissä, jonka edessä hän tuon tuostakin vääntelihe ja kääntelihe, nähdäkseen oliko kaikki koristukset ja kommervenkit paikallaan.

Palvelijoina oli Lumiposkella kokonainen parvi piikasia, jotka aamusta iltaan häälyivät hänen ympärillään, mikä mitäkin askareta toimitellen. Yksi palmikoitsi hänen takaraivonsa oikeanpuolista palmikkoa, toinen vasenpuolista. Yksi pesi hänen oikeaa kättänsä, toinen vasenta, yksi varpaita, toinen kantapäitä ja niin edespäin. Yksi niisti hänen nenäänsä, sillä hänen tietysti ei sopinut itse sitä niistää. Yksi häntä syötti, toinen juotti. Yksi puki hänen päälleen paidan, toinen hameet, yksi kengät, toinen sukat, ja niin edespäin, ja niin edespäin. Ja koko tämä piika-pataljoona oli sekin hyvin hienoa väkeä, suurisukuisia hoviröökynöitä ja ylen ylhäisiä aatellineitsyeitä kaikki tyyni. Kauniit, kukkasilla koristetut puvut oli heillä jokaisella, ja hyvin valkoposkisia olivat he niin ikään kaikki, vaikka tietysti ei sentään niin valkoisia kuin Lumiposki prinsessa itse.

Yksi vain oli olemassa näiden palvelijain joukossa, joka ei ollut niin ylön-palittisen hento ja hieno, vaan vä-

hän vahvempi varreltaan ja rotevampi rodultaan. Hänen nimensä oli Punaposki — sentähden, että hallä oli punaiset posket, punaiset ja pulleat kuin muhkealla maalaisytyöllä. Mutta häntä pidettiin rumana — eikä hän, kuten muut, saanut palkakseen mitään tavattoman koreita vaatteitakaan; kotitekoisissa kuljeskeli vain. Punaposken toimenä kuninkaan hovissa oli Lumiposken kantaminen, kun tämä oli liikkeellä ulko-ilmassa, ja hyssyttäminen nukuksiin käsivarsillaan iltasin. Punaposki ei liioin ollut sen suurempaa sukua kuin korpraalin tytär. Mutta hänessä oli muijaa, milloin vain mitään tarmokkaampaa tointa kysyttiin. Niinpä hän esimerkiksi koko piika-parvesta oli ainoa, joka pystyi puolustamaan itseänsä hiirtä vastaan — eikä hiiren hätyyttäessä juossut pakoon, niinkuin kaikki muut passarit ja piiat. Lumiposkeakin hän silloin tehokkaasti suojeli ja lohdutteli eikä ollut millänsäkään, vaikka kaikkein muiden hiukset nousivat kauhistuksesta pystyyn.

No, mutta sattui nyt kerran niin hullusti, että kuninkaan valtakunnalle tuli sota, hirveä, verinen sota, — ja se tuli siitä syystä että kuningas oli tyttärensä puolesta antanut rukkaset Pontevan-maan kuninkaan pojalle, joka kirjeen kautta oli pyytänyt Lumiposkea puolisoikseen. Sen ulkomaan prinssin nimi oli Pekka, — niin, Pekka vain. Hän ei ollut koskaan Lumiposkea omin silmin nähnyt, vaan ainoastaan kuullut kulkupuheen häntä kiittävän erinomaisen kauniiksi. Pekka oli reipas ruhtinas, nuori, rohkea ritari. Saatuaan nyt rukkaset Lumiposken isän kautta, päätti, kun päättikin, Pekka ponistaa kaikki voimansa, saadakseen kuuluisaa kaunotarta omakseen. Hän pyysi siis isältään mahtavan sotajoukon, jolla ryntäsi Keikarien maahan. Ja tarmokkaasti tapellen pitkin matkaa marssivat Pekka pojan pontevat soturit nyt Keikarien

pääkaupunkiin. Tämä pian valloitettiin, eikä aikaakaan, ennenkun Lumiposken linnakin oli vihollisen vallassa.

Nyt oli asian laita se ja semmoinen, että Lumiposki itse, joka puolestaan oli kuullut Pekkaa kehuttavan varsin pulskaksi prinssiksi, ei ensinkään olisi pannut vastaan hänelle morsiameksi ruvetakseen, ell'ei vain Lumiposken oma isä olisi vastustanut. Päin vastoin Lumiposki varsin mielellään olisi mennyt Pekalle puolisoiksi, mutta isä ei tahtonut erota kauniista kanasestansa. Siitäpä sotakin nyt, itse teossa varsin turhanpäiväinen sota, kun oikein ajattelee.

No, mutta nyt oli Lumiposkelaisten linna — ja siis koko kuuluisa hovi — Pekka prinssin käsissä, ja kaikki sen asukkaat joutuivat vangeiksi. Sitä hirveää melua, meteliä ja miekkojen kalsketta, joka tässä tapahtui, en ota kuvatakseni. Se on liian julmaa. Kummallista kyllä, ei Lumiposki tätä kaikkea kauhua sanottavasti peljännyt. Hän halusi, näet, nähdäkseen Pekkaa, ja tämä vastustamaton halu piti häntä kaiken aikaa vireillä, vaikka koko hänen hieno piika-parvensa oli jo vihollisen rynnätessä portista sisään mennyt tainnoksiin, — paitsi Punaposki ei, joka ikkunassa seisten piti Lumiposkea käsivarsillaan, näyttäen hänelle tappelua pihalla, jossa erittäinkin kunnosti itseänsä urhoudellaan Pekka. Vangittuaan nyt voitonsa perästä linnan asujamet, jopa itse kuninkaankin, syöksi Pekka taitavimpain soturiensa etupäässä Lumiposken yksityiseen saliin, jossa tämä, venyen Punaposken käsivarsilla, ikääskuin näkyi häntä odottelevan. Ympäriällä, — matoilla ja pehmoisilla sohvilla —, makasivat piiat pyörryksissään.

No, sänttää siis Pekka sisään, joukko soturia kintereillään.

— Missä on Lumiposki? — huudahtaa hän kovalla ja käskeväällä äänellä.

— Tässä! — sanoo uskollinen Punaposki, ojentaan prinssiä kohtaan molemmat kätensä, joiden päällä prinsessa lepää. Ja prinsessa ojentaa myös pienoiset ja hienoiset käpälänsä prinssille, lausuen kovin hiljaisella äänellä:

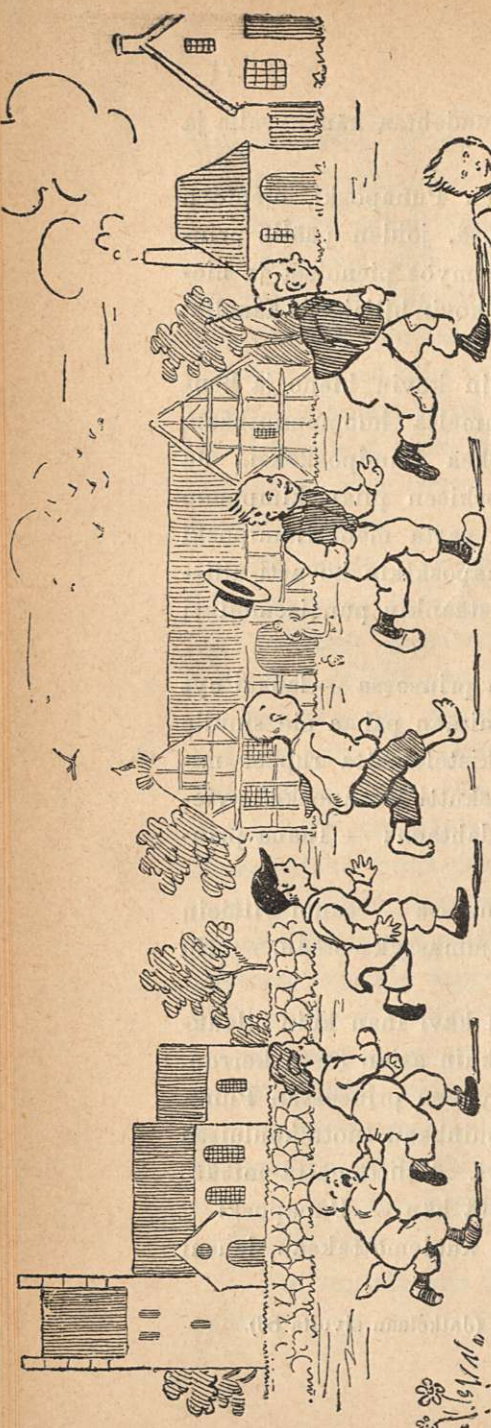
— Tässä! —

Mutta nyt oli Lumiposki niin kovin hieno ja hennotoinen, ett'ei Pekka häntä ensimmältä huomannutkaan, jonka tähden hän luuli Punaposkea Lumiposkeksi. Ja Pekka karkasi suorastaan punaposkisen piian kimppuun ja muiskutti hänelle suuta. Nyt vasta meni Lumiposki prinsessa tainnoksiin. Mutta Punaposkikin kovasti ällistyi, hänen poskensa lensivät entistäänkin punaisemmiksi ja jo oli hänkin raukka pyörtyä.

— Älä ole milläsikään, ihana prinsessa — lausui nyt ihastunut Pekka prinssi. — Ei mitään pahaa ole sinulle tapahtuva, kunhan nyt vain mutkistelematta rupeat minulle morsiameksi. — Ja hän muiskutti Punaposkelle vieläkin väkisin suuta, yhä vain huudahtaen: — Ihana prinsessa! —

— En minä ole mikään prinsessa — sanoi viimein Punaposki, vähitellen tointuen hämmästyksestään. — En minä ole muuta kuin piika. —

Tämä muiskutus ja puhuttelu kävi ihan kuin vilauksessa vain, paljon nopeammasti kuin asian tässä kerron. Mutta jopa huomasi Pekka pyörtyneen prinsessan Punaposken käsivarsilla, vaikk'ei hän suinkaan tuota kuuluisaa kummitusta prinsessaksi käsittänyt. Välittämättä mitää siitä Punaposken ilmoituksesta, että hän — Punaposki muka oli piika — taikkapa sitä kuulemattakaan, lausui Pekka prinssi:

Maailman mainio musta sika.

(Norjalaisen aiheen mukaan.)

Ja Pöllön kylässä eli perheineen
 Tuo maalarimestari Mika Porsén,
 Tuo maailman mainio mestari Mika.
 Ja häll' oli maailman mainio sika.
 No, kerran pääsi nyt ruuhkitaan
 Tuo paksu peijukas karkaamaan.
 "Voi, tyhjä on latti;
 Sen nassuni jätti!"
 Jo huutavi mestari Mika Porsén
 Ja pyörähti pleikinä pyölylleen.

"Tuoll' ompi se!" poi at nyt parkaisee,
 "Kas, räättälän saunalla tonkielee!"
 "Niin on, näämmä", huutavi mestari Mika,
 "Niin on, no voi armahin musta sika!"
 Ja niinkuin tuulessa nyt Porsén
 Jo potkuihe pois koko perheineen.
 Ja seipähät suorati
 Ja köydet ja nuorat
 Jo vinkuvat ilmassa viirissäään,
 Kam pakosaa porrasista myydetään.

Jo nuutavi mestari Mika Forsen
Ja pyörähti pleikinä pyylulleen.

„Mikä vaivaa, Mika?“

Huusi akka Forsén.

„Kun karkasi sika!“

Sanoi ukko Forsén,

„Nyt, poikani, jouluna paksusti voikaa!“

Ja ykstoista poikka

Paikalle riensikin joutuiseaan.

Ja akka Forsén puri hammastaan.

Ja mestari Mika

Siin' ikei kuin lapsi, kun karkasi sika.

Jo viukuivat umassa virisalaan,
Kun pakosaa porsasta pyydettiin.

„Mutta voi sitä sikaa!“

Huusi akka Forsén.

„Mutta voi mua Mikaa!“

Sanoi ukko Forsén,

Kun sika, toi peijakas, peltojen poikka

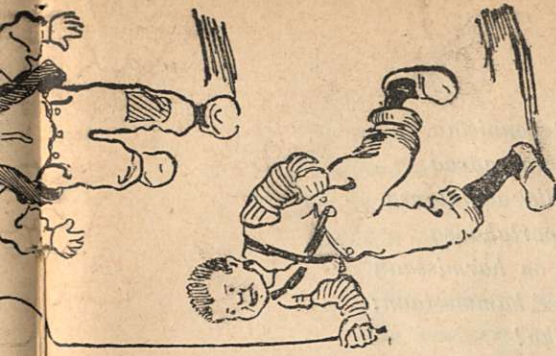
Nyt raiuoten roikki

Ja häntä suorana lennättää

Jo aitain yli, minkä ennättää!

Voi, mestari Mika,

Kuin sull' oli kumma ja kuuluisa sika!

M. Forsén

No, Porsénilaiset nyt ponnistaa,
 Hiki otsassa nassua narraavaa
 Noin tavoittain tuimilla asehillansa.
 Ja Porséni sylkeepi partahansa.
 Noi ykstoista poikaa on harmissaan.
 Ja akka Porsén puree hammastaan:

„Sen vietävä sika!
 Sinä mitätön Mika!“

Ja yhdessä vingutaan vinhasti: „voi!
 Ja apuhun tulkaa, naapurit, hoi!“

Voi mainio sika! —
 Hyvä akka Porsén!
 Voi mestari Mika,
 Paras ukko Porsén!

Min mellakan Pöllölän maailmahan loitte!
 Min telmehen toitte!

Kas, karkaa kansa jo kauhuissaan
 Tätä kapinaa kauheaa katsomaan.

Voi, mestari Mika,
 Kuin sull' oli kumma ja kauhea sika!

No, ulos on Pöllölän kylänväki tullut.
 He huutavat kaikki kuin Hölmölän hullut,
 Ett' ilma on haljeta, nurkat paukkuu,
 Ja kissat vinkuu ja koirat haukkuu.
 Ja maalarimestari Mika Porsén
 Koko perheineen
 Oli siinä, kun vimmattu väki nyt tyrkki,
 Kun ilmahan nous' monen moukan nyrkki
 Ja impien itkut ja hassujen huudot
 Ja ukkojen sauvat ja akkojen luudat.
 Ja seppä Pyssén, joka oli kenties
 Koko kaupungin rohkein mies,
 Jo pyssyineen paikalle pääsikin
 Ja uhkasi ampua Bismarckin.

Ja räätäli Rauhanen paikalle ehti,
 Kädessään eilinen Päivälehti,
 Ja kurkun pohjasta huusi: „hurraa!
 Eläköön vapaus ja Pöllölän maa!“

Yli paasien, puiden
 Ja mutkien muiden

Jo maalarimestari Mika Porsén
 Koko peljästyneine perheineen
 Nyt kiittää kuohusta pakosalle
 Ja pistää piilohon suojan alle.
 Vaan silloin äkkäivät elukan
 Taas häntä suorana juoksevan.
 No, perään taaskin tai mitäs muuta!
 Ja vaikka jo särkeepe lihaa ja luuta,
 Niin pappilan puutarhan käytäviin
 He juoksit, ja tarhat tallattiin.
 Vaan siitä kun sillalle saavuttiin
 Ja hieman hengitettihin, niin
 Mainio mestari Mika Porsén
 Yht'äkkiä pyörähti pyllylleen:
 „Sehän on koira!“ hän huutamaan,
 Suu suuri surkeesti ammoillaan.
 „Sehän on koira!“ nyt huutaa muutkin.
 Ja tänne tuuppä jo naurusuutkin.
 Ja kylänväki kerrankin tietää saa
 Missä vaarassa ollut on Pöllölän maa.
 „Sinä, mestari Mika,
 Olet itse sika.
 Sinä, akka Porsén,
 Mene Kyöpeliin!“ kirkaisee seppä Pyssén.

No, lalla—la—laa!

Hyvät Porsénilaiset jo tallustaa
 Kotiinpäin viimein; ja Mika eli Mikko
 On perheineen puoleksi raajarikko,

Kun villitysti on juostu veikkaa
 Ja saatu sen seitsemän kuperkeikkaa.
 Mutt' ukko Porsén ja akka Porsén
 Koko perheineen
 Jo pääsevät yhdessä pirtilleen. —
 Yh'äkkiä huutavi mestari Mika:
 „Saksanpukki! — Tuolla on sika!“
 „Mitä meinaat, Mika?“
 Kysyi akka Porsén.
 „No, kun tuolla on sika!“
 Sanoi ukko Porsén.
 „Kas, multapenkillä puutarhassa
 On armas nassuni nukkumassa.
 Voi, kuink' olinkin hassu!
 Nassu, nassu, nassu!“

„No, Saksanpukki!“ he huutamaan.
 Ja kaikki pakkaili puutarhaan.
 Vaan sinne saatuaan akka Porsén
 Tuli tuimasti tuimilleen.
 Ja akka Porsén repi hiuksiaan,
 Ja akka Porsén puri hammastaan:
 „Katso nyt, mainio mestari Mika,
 Kun tuo meidän mainio sika
 On kaalit ja räätikät syönyt pois.
 Oi ken haudassa ois!“
 Ja mestari Mika Porsén
 Tuli myöskin tuimilleen:
 „On mulla ykstoista poikaa,
 Ykstoista ylpeää poika-roikaa;
 Eikä kenkään armahda Mikaa,
 Eikä kenkään kaitsele sikaa.
 Voi súa sikaa!
 Voi mua Mikaa!“
 Ja ukko Porsén ja akka Porsén

Koko perheineen

Siinä huusi nyt toinen toiselleen:

„Sun syysi se on ja sä lienet hassu!“ —

„Röh!“ sanoi yksin iloissaan nassu

Ja lönkytti omaan hökkeliin,

Juur kun siinä riideltiin.

Voi, mestari Mika,

Kuin sull' oli viisas ja vikkelü sika!

Laulu Punaparrasta.

*Oil maailmassa kerran —
Vaan kauvan siitä on —
Niin suuri sotaherra
Juur kuin Napoleon.*

*Se poik' ei ollut arka,
Vaan punaposkisin.
Ja nimi Punaparta
Häll' aina olikin.*

*Hän rumpuansa soitti
Yl' ympär koko maan,
Ja kaikki kansat voitti
Hän sotajoukollaan.*

*Vaan voitetuille antoi
Hän aina oivat luit
Ja vapautta kantoi.
Ja sen he hältä sait.*

*Ja mahtavat hän kaasi
Ja nosti alhaiset.
Ja sinun synnyin-maasi-
Kin tunsi muutokset.*

*Niin koko maailma muuttui
Nyt kuni kerrassaan.*

*Vaan siitä maailma suuttui
Ja rupes riehumaan.*

*Ja koko maailmä riehui
Ja tappeli ja löi.
Ja kuuma veri kiehui,
Ja sodan-kotka söi.*

*Sen seitsemähän mutkaan
Hän saatiin saarroksiin,
Ja Punaparta putkaan
Jo viimein pistettiin.*

*Nyt koston-kotka riehui
Ja Punapartaa löi,
Ja koston-kotka kiehui
Ja Punaparran söi.*

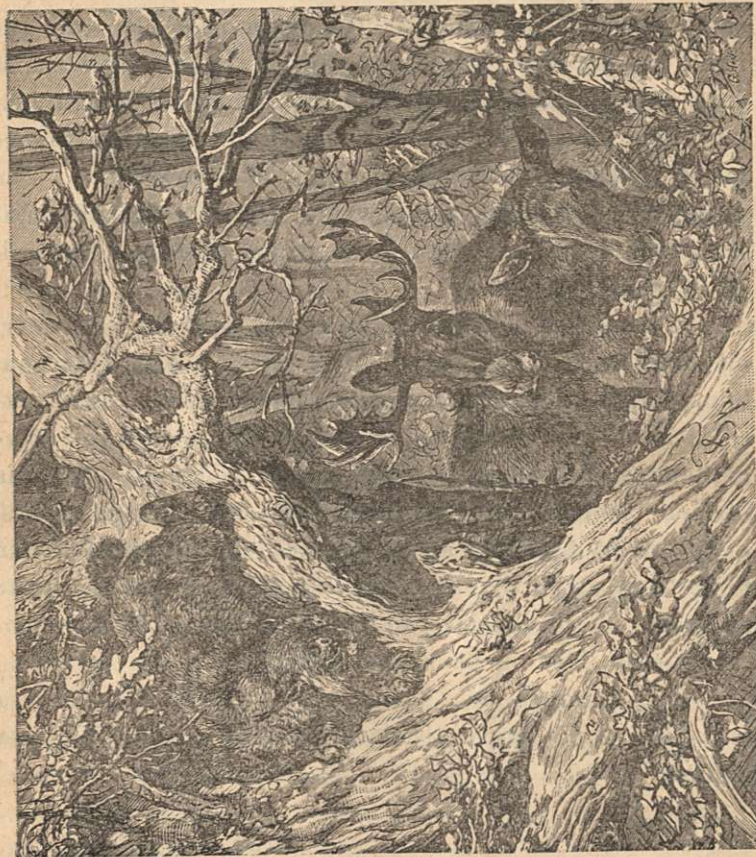
Ilves ja Hirvet.

(Eläin-taru kuvineen.)

Kulki metsässä kaksi hirveä, sarvekas ukko ja sarveton akka. Ukko sanoi akalle: „Kuuleppas, ämmäseni, mitäs sinä tekisit, jos nyt vihollisemme, irvistelevä ilves, tulisi ja iskisi sinuun kauheilla kynsillensä?“ „No, mitäs sinä sitten tekisit?“ kysyi puolestaan akka-hirvi. „Minä tietysti puskisin sarvillani“, vastasi ukko. „Hm“, mumisi akka, „tokkohan tuo ilves suuresti sarviasi pelkää, se on ketterä kuin kissa ja viekas kuin kettu ja väkevä kuin karhu.“ „On kai“, vastasi ukko, „mutta panisinpa kuitenkin parastani. Sinä vain, ämmäseni, olet tuiki turvaton.“ „Älä ole milläsikään, on mullakin konstini“, kehui akka-hirvi.

No, sattuikin nyt irvistelevä ilves tulemaan, ja hirville hätä kynsiin. Ukko pudisteli tosin ensimmältä ylpeästi sarviensa, mutta akka lähti kypälä-mäkeen, juosten minkä koivet kannatti. Eikä aikaakaan, ennenkun uros-hirvikin noudatti esimerkkiä, sillä ilves, joka oli hyvinkin lähellä jo, irvisteli yhä ilkeämmin.

Akka-hirvi juoksi aika kyytiä lähimpään kylään päin ja seisautui viimein muutaman puun alle lehdossa kylän reunalla. „Mitäs ajatteletkaan, tuhma akka“, sanoi nyt hengähdyksissään ukko-hirvi, „täällähän ihmiset ampuvat meidät.“ „Ole huoleti“, vastasi akka, „minä olen, kuten

akat ainakin, asioita tiedustellut. Me hirvet olemme rauhoitettuja eläimiä, eikä meitä saa ampua. Joka hirven ampuu, hän saa kaksisataa markkaa sakkoa; mutta joka ilveksen ampuu, hän saa, tässä kunnassa ainakin, kaksisataa markkaa palkinnoksi. Ja nyt minä tiedän että tuo ilves, vanhan tapansa mukaan, kiipee puuhun, iskeäksensä siitä sitä paremmalla vauhdilla niskaamme. Mutta ennenkun hän puusta sänttää alas, on kyllä joku metsämies hänet kylästä huomannut, ja hän on surman oma. Sen pituinen se. Saatpas nähdä vaan. On sitä tässäkin Maijassa muijaa, ukko nahjus. Minun sarveni ovat pään sisässä, näetkös.“

No, niin se sitten kävikin, aivan niinkuin akka-hirvi oli harkinnut. Ilves saapui paikalle ja kiipesi heti puuhun, sukkelasti kuin kissa, sillä kissahan ilves onkin, jättiläis-kissa ja villikissa. Ja siihen jäi se hetkeksi hengähtämään, iskeäksensä sitten sitä suuremmalla vauhdilla hirvien päälle. Mutta ilveksen siinä siten hengähtäessä, näki sen kylästä muuan pyssymies. Ja tämä tuli kuin tuulessa ja ampui ilveksen, joka kuolleena kopsahti puusta maahan. Ja pyssymies saikin sitten 200 markkaa tapporahaa, sillä ilves on paha peto-eläin.

Sen pituinen se. Mutta hirvet jäivät elämään, ja uros-hirvi sanoi tyytyväisenä: „On siinä meidän Maijassa muijaa.“

(Jatkoa sivulta 71).

— Mutta mikä merkillinen utunukki sinulla on sylissä? mikä kalman kalpea kapalovaava tämä on? — Ja hän tähysteli uteliaana pyörtynyttä Lumiposkea.

— Se on prinsessa Lumiposki — vastasi vilpittömästi Punaposki —, ja nämä hienot hovineitsyet, jotka makaavat tässä pyörtyneinä ympärillä, ovat kaikki hänen palvelijoitansa. —

— Mitä? Hä? — huudahtivat nyt sekä Pekka prinssi että hänen soturinsa. Ja he rupesivat oikein miehissä tarkastelemaan Lumiposkelaisten koko liutaa. Mutta kotvasen kuluttua purskahtivat he kaikki nauruun. — Ha! Ha! Ha! — nauroi Pekka — olisiko siis tuo tunnoton ututyttö tuossa, tuo valkoinen pilvi-hattara, prinsessa Lumiposki? Hänenkö tähden siis ryhdyin tähän tyhmään sotaan? Tuokaappa tänne vettä! —

Sai Pekka käsiinsä pienen lasisaaavin, joka oli täynnänsä vettä. Ja hän käski Punaposken asettaa vauvansa lattialle. Niin teki Punaposki. Ja Pekka kaasi pienen kauhallisen vettä Lumiposken poskille. Ja muut soturit räiskyttivät vettä pyörtyneiden piikasten päälle. Ja tuossa paikassa tointuivat kaikki tyyni.

Mutta sitä kummallista kohtausta, joka nyt seurasi, on minun niin vaikea oikein säntilleen kuvata, että enemminkin jätän sen sikseen. Hieroen silmiään ja kuivaten kasvojaan valkoisilla vyöliinoillansa, seisoiivat siinä kovin ällistyksissään sekä Lumiposki että hänen piika-parvensa, kuni puusta pudonneina vallan, kun heitä siinä joka taholta hymyhuulin tähysteltiin. Seurasi sitten koko joukko selityksiä. Ja Lumiposki koki vetää pientä suutansa niin suloiseksi kuin suinkin, vakuuttaen Pekalle ett'ei ainakaan hänessä — Lumiposkessa — ollut syytä sotaan. Sitten käski prinsessa piikojensa tuoda vieraille syötävää ja juo-

tavaa. Ja kyllä tätä tulikin tuossa paikassa. Mutta kaikki tyyni oli pelkkää hunajaa ja piparkakku-piirakkaa. Pekka poikineen tosin vähän maisti joka lajia, ja huvittelipa heitä sangen paljon tämä hienoinen hiiren-ateria, etenkin koska Lumiposki prinsessa' kaiken aikaa kovasti kehui hovinsa ylönpalttista hienoutta ja pienet piikaset lensivät passaten paikasta paikkaan kuin perhoset; mutta, — mutta.

Mutta loppupäätös koko kemuista oli kuitenkin se, ett'ei Pekka prinsä huolinutkaan Lumiposkesta. Hän piti, näettekös, siinä päätteiksi seuraavan puheen:

— Lumiposki prinsessa kai kyllä on aivan kummallisen kaunis tyttö, ompa maar' oikea enkelikin, mutta hän ei sovi morsiameksi minulle, joka en ole mikään enkeli, eikä miniäksi meikäläisten, Pontevan poikien hoviin, jossa kaikki ihmiset vielä ovat lihaa ja luuta. Mutta minä otan morsiamekseni tämän verevän ja terveen tytön tässä, joka näyttää siltä kuin söisi muutakin kuin mesileipää ja piparkakku-piirakkaa.

— Mutta minä olen piika-tyttö vain, alhaisin palvelija prinsessa Lumiposken hovissa — huomautti hämmästyntynyt Punaposki.

— Vähät minä siitä! — sanoi Pekka — minä teen sinusta prinsessan milloin hyvänsä. Ja kuules nyt! Tämän lumivalkeaisen prinsessan, jossa ei näy olevan pisaaraakaan punaista verta ja joka tuntuu yhtä kylmältäkin kuin lumi, saat sinä, pulska piikaseni Punaposki, ottaa leikkivauvaksi itsellesi, jos tahdot; saatpa päälle päätteeksi vielä koko hänen piika-parvensakin. Ja nyt on sota lopunut. Sen pituinen se! —

Niin puhui Pekka, — minun mielestäni oikein kuningas prinssi. Ja sitten sovittiin rauhasta Lumiposken isän kanssa, joka tuotiin vangittuna sisään. Ja Keikarien kuningas sai takaisin valtakuntansa, kaupunkinsa ja lin-

nansa. Ja koska kelpo Punaposki selitti, ett'ei hän suinkaan tahtoisi viedä mukaansa Lumiposkea eikä hänen piika-parveansa (itselleen leikkivauvoiksi, niin annettiin Lumiposki prinsessakin piikasineen takaisin kuninkaalle, joka tähän rauhan-tekoon oli tuiki tyytyväinen.

Lopuksi lausui Pekka, pitäen punaposkista Punaposkea kädestä:

Lumiposkista prinsessaa saadakseni ryhdyin tähän sotaan, — ja minä vien mukanani punaposkisen piian. Ja se, joka ei tätä yskää ymmärrä, olkoon ymmärtämättä. Mutta Pontevan-maassa rakastetaan enemmän lihaa ja luuta kuin lunta. Minä olen puhunut! —

Ja Pekka prinssi vei perin onnellisen Punaposken morsiamenaan mukanansa Pontevan-maahan. Ja hänen sotatoverinsa heitä hurraten seurasivat.

Mutta Lumiposki, joka jäi Keikarien maahan ja isänsä hoviin, rupesi siitä päivästä lähtien, vaikka yhä edelleenkin söi piparkakku-piirakkaa, maalaamaan poskiansa punaisiksi — aina kuin joku pulska Pekka oli tulossa. Morjens!

Onnen sormus.

*Nyt kuulkaa, Suomen pikku piltit!
Nyt kuulkaa, pienet piikaset!
Kosk' ootte kaikki kyllin kiltit
Mun mielestäni ollehet,
Niin toisimpa mä lahjan teille,
Semmoisen kulta-sormuksen,
Jok' onnen oivan antaa meille,
Kun vain sen saamme sormehen.*

*Se kulta-sormus kummallinen
Ja oikein oikullinen on:
Sen valin-kauhaan viskaat vainen
Ja ajat kauhan ahjohon,
Niin saatat siitä uskotulle
Sä sadottaisin sulattaa;
Vaan kaikkein kaunihin jää sulle.
Sä ootkos kuullut hullumpaa?*

*Mutt' empä tuota taikaa vainen
Mä vielä mistään löytänyt,
Vaikk' olen maailman matkalainen
Ja monin kerroin kierrellyt.
Te kyllä moisen tarvitsetten,
Jos kerran puutteen kello soi.
Vaan sepä suututtaapi et'en
Nyt sitä teille tuoda voi.*

*Mä tiedän kyllä, lapsukainen,
Ett' ihmis-onni vallaton*

Ja kierollainen, kirjavainen
 Kuin riikinkukon pyrstö on.
 Kas, ruhtinaan sai renttuliksi
 Se onnen oikku muuttumaan,
 Ken kerjäläisen keisariksi
 On tuuppaellut toisinaan.

Ken kerran saunan ikkunasta
 Tän maailman ensin nähdä sai,
 Jo monta kertaa Kultalasta
 Sen kaunihimman neiden nai.
 Ken kerran kullan käärylöissä
 Ens' äidin helmaan nostettiin,
 Jo monta kertaa velhon võissä
 Pois kuljetettiin Kyöpeliin.

Mut' usein, ehkä useimmasti,
 On sillä lailla kuitenkin,
 Näät, että papin arvoon asti
 Ei päässyt arvo lukkarin.
 Ei ohjaa onni joka miestä
 Juur kuninkaitten kunniaan.
 Ei anna itseänsä piestä
 Juur prinssi poika paikoiltaan.

No, suuren maailman markkinoilla
 Ja Suomen kankahilla käy
 Nyt joukottaisin niitä, joilla
 Ei onnen ohjaa koskaan näy,
 Ei onnen taikaa toivomista,
 Ei onnen pyörää olevan.
 Ei saanehet tään taivaallista
 He aartehesta Onnelan.

Oi, orvoksi hän, lapsi moinen,
 On jäänyt tähän maalimaan.
 Ja silloin yksi, tällöin toinen
 Kuin kulkukoira murkassaan
 Hänt' auttaa leivän kannikalla

Ja sitten poies paukottaa.
Ei koskaan tämän taivaan alla
Hän äidin ääntä kuulla saa.

Tai myydään hän kuin orja muinen
Pois tieltä muiden ihmisten.
Ja isäntänsä suurisuinen
Nyt paimeneksi sikojen
Jo käyttää häntä vainiolla
Ja käskee olla nöyry vaan.
Tai vaivaishuoneen kartanolla
Hän oppii maailmaa tuntemaan.

No, saattaa onni toinen tulla
Ja muuttaa kurjan kohtalon.
Ja Isä kaikkein köyhäin sulla
Tok' aina taivahassa on.
Jos täällä toisten jalkain alla
Sua tuimin tunnoin tallataan,
Hän sulon kuolon suudemalla
Sun viimein viepi Onnelaan.

Mutt' aina köyhää orpo-lasta
Käy meidän surku kuitenkin;
Sill' ompa orpo taivahasta
Kuin kaikki muutkin kotoisin,
Ja sama oikeus kuin meillä
Häll' omaamaan on maalimaa.
Vaan maalimassa mieron teillä
Hän useimmasti käydä saa.

Oi, onnen orpo-lapsukainen!
Jos saisin sulle sormehen
Sen ta'an vaikuttavan vainen,
Sen kumman kulta-sormuksen!
Niin mitään maalimassa mulla
Ei toivomista enää ois.
Jo saisi silloin Tuoni tulla
Ja korjata tään poi'an pois.

Mutt' empä tuota taikaa vainen
 Mä vielä mistään löytänyt,
 Vaikk' olen maailman matkalainen
 Ja monin kerroin kierrellyt.
 Jos sattumus mun vihdoin veisi
 Sen tai'an tallentajan luo,
 Niin tämä poika lauleleisi
 Ja saisi kuulla korvin tuo:

„Sä, jolle huolten harmaa-hapsi
 Ei pääse päähän paistamaan!
 Sä onnen hieno helmalapsi!
 Sä kulta-kutri ainiaan!
 Sä, jolle viljavuuden vello
 Niin tuottavaisen tou'on toi!
 Sä, jolle puutteen kolkko kello
 Ei aamun alkaessa soi!

On runsaan riemun päivät sulla.
 Ei paina synkän päivän sää;
 Ei taida koskaan Kylmä tulla;
 Ei taida Nälkä näännyttää.
 No, jos sä onnestasi soisit
 Ja muille hieman antaisit,
 Sä suloisimman saada voisit,
 Ja sua kiittäis enkelit.

Kas onnetonta orpo-lastä,
 Mi mieron tiellä tallustaa!
 Hän tästä muiden maalimasta
 Ei onnen osaa maistaa saa.
 No, jos sä onnestasi soisit
 Ja hälle hieman antaisit,
 Sä suloisimmon saada voisit,
 Ja sua kiittäis enkelit.

Sull' on, näät, onnen sormus, sulla,
 Toi taika-pyörä pikkuinen.
 No, siitä saattais turva tulla

Ja onni orpo-lapsien.
 Jos sormuksen sä sulattaisit,
 Niin syntyis siitä sadottain.
 Ja kaikkein kaunihimman saisit
 Sä valamalla muille vain.“ —

Niin veisaisin. Ja jos mä voisin
 Ja tahtois tallentaja tuo,
 Niin onnen sormuksen mä toisin
 Nyt kaikkein köyhäin lasten luo.
 Ja onnen joka orpo saisi
 Ja ken vain ompii onneton.
 Vaan ta'an tallentaja taisi
 Taas pistäytyä pülohon.

Jo kuukaudeksi päättyi koulu
 Nyt taaskin teiltä, lapsoset.
 Jo on nyt taaskin tullut joulu
 Ja ai'an armaan aartehet.
 Jo moni liikkehell' on nukki,
 Vaan minä vaimen tuumailen:
 Jos toisi teille Joulu-pukki
 Sen kumman kulta-sormuksen!

Mä laiha poika lappalainen
 Voin joskus juttu-sarjan vain
 Sull' antaa, armas lapsukainen,
 Ja ruikutella rinnastain:
 Voi, jospa onnen sormus sulla,
 Toi oiva, sormessasi ois!
 Jo silloin saisi Tuoni tulla
 Ja korjata tään poi'an pois!

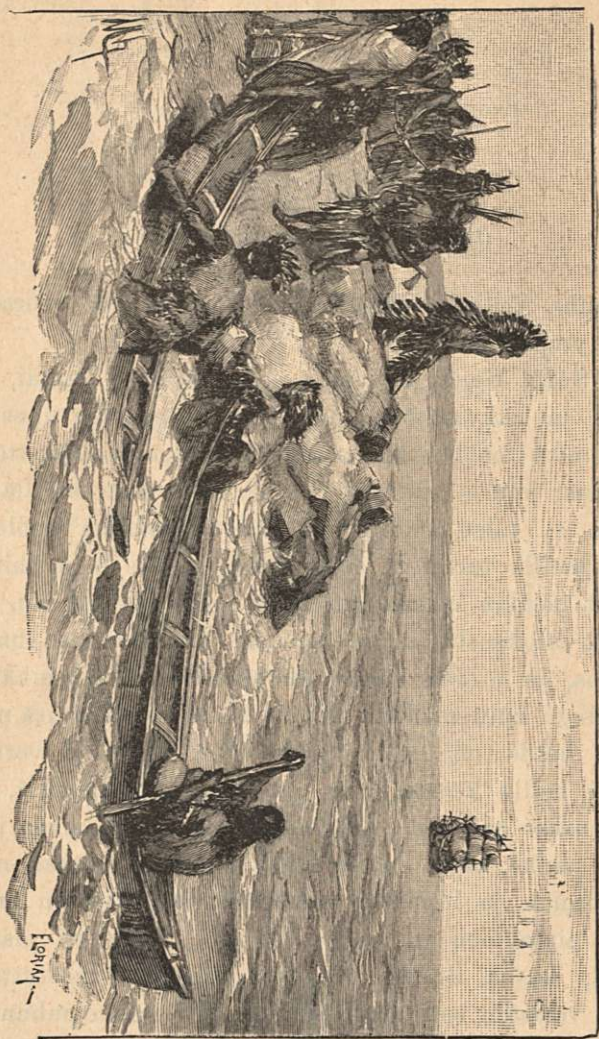
Siipi-alus.

(Indiaanilainen tarina kuvineen).

Vanha indiaani-päällikkö kertoi kerran seuralleen nuotion ympärillä:

— Suuri Henki taivaassa, joka hallitsee kaikki, mikä näkyvää ja näkymätöntä on, ilmestyi minulle unessa ja ilmoitti että meidän rannallemme pian tulee äärettömän suuri alus, jota ei soudeta airoilla, vaan joka siivillä kulkee. Ja se tulee suuren suolameren toiselta puolen ja tuottaa meille turmion, sillä Suuri Henki on meihin vihastunut meidän lakkaamattomien sotiemme tähden. Siivitetyistä aluksesta nousee maalle puolijumalia ihmisen muodossa, ja niiden nahka on oleva valkoinen eikä vasken-värinen kuin meidän. Mutta heidän sydämensä musta on. Ja heillä on ruumis peitettynä kauniilla verholla, eikä ole heillä kaartaa eikä nuolia niinkuin meillä, vaan pitkät putket heillä on, joista taivaan salama iskee ja jyrinä ja pauke käy. Ja se salama meistä tappaa monet heimokunnat, ja loput meistä väistyvät vavisten aarniometsän pimeyteen ja vuorten luoliin. Niin on pian tapahtuva, koska Suurta Henkeä ylhäällä vihastuttaneet olemme veristen sotiemme kautta. Minä olen puhunut. —

Näin lausui vanha päällikkö, ja hänen silmistään loisti profeetallinen totuus. Ei häntä kuitenkaan heti jokainen uskonut. Mutta muutamana päivänä menivät in-

diaanit suuren suolameren rannalle katsomaan, näkyisikö siivitettyä alusta. Muutamat heistä läksivät aluksillaan vesillekkii tähystelemään. Päällikkö itse asettui rannimaisen kallion kärjelle. Ja katsos! Taivaan-rannalta merellä näkyi jo todellakin suuri siipinen alus. Ja se lähestyi lähestymistään ja suureni suurenemistaan. Ja miehet, jotka veneillään olivat vesille lähteneet, palasivat pelästyksissään takaisin ja vetivät kiireesti aluksensa rannalle.

Mutta suuri siipinen alus tuli nyt myöskin rantaan. Ja siitä astui maalle outoja olentoja ihmisen muodossa. Ja heillä oli pitkät putket, joista salama iski ja pauke kävi. Ja se salama tappoi indiaaneista monet heimokunnat, ja pauke peljätti loput aarniometsän pimeyteen ja kaukaisten kallioiden luoliin. Ja kyllä oli outojen olentojen nahka valkoinen, mutta musta oli heidän sydämensä.

Ja kyllä se kaikki totta on.

Pikku Pentin ilmamatka.

Oli kerran — yhden ainoan kerran vain — pikkui-nen poika, jonka nimi oli Pentti. Hänen isänsäkin nimi oli Pentti, ja Penttilässä he asuivatkin. Pikku Pentti oli vasta viiden vuoden vanha, mutta hyvin viisas. Hänellä oli pikkuinen kaaripyssy, jonka isä oli hänelle antanut. Sillä ammuskeleli hän aamusta iltaan; ja vasamat lensivät nuolen nopeudella pihan poikki tallin seinään, toisinaan myöskin taivasta kohden. Pari päivää harjoiteltuansa, oli pikku Pentti jo oivallinen pyssymies. Kun hän vain oi-kein tarkasti tähtäsi, osasi hän tallin-ovesta sisään.

Nyt pisti eräänä päivänä Pentin päähän että pitäisi pistää nuolen-päähän neula, niin tarttuisi tämä kiinni mi-hin milloinkin ampui. Sai siis Pentti poika kynsiinsä vahvan silmäneulan ja sai sen sysätyksi nuolen-päähän, sillä tavoin tietysti, että kärki pisti ulospäin. Nytkös-vasta Pentti oli pyssymies. Mihin ikinä vain ampuikin, siihen värähti vasama, jäi nuoli kiinni, kun jäikin. Ja sitten kävi hän aina repäisemässä nuolensa irti taas ja ampui uudestaan. Ja niin viisas Pentti oli, ett'ei koskaan ampunut kovin korkeaan paikkaan, josta ei olisi saanut nuolta pois.

Mutta kerran sattui nyt kuitenkin niin hullusti, että kauhean suuri lintu sattui lentämään Penttilän pihan ylä-puolella ilmassa. Se oli kotka, julman suuri kotka, joka

on maailman suurimpia lintuja. Ja tämä kotka oli vielä suurempi kuin muut kotkat, oli kerrassaankin maailman suurin kotka — melkein kuin hevonen, jos hevosella olisi siivet. No, nyt kun tuo kauhea kummitus lentää liipoitelteli pihan yli ilmassa, niin Pentti tietysti ensimmältä hie-man hämmästyi, ällistyi ja peljästy, mutta muisti sitten pyssyänsä ja piikkipäistä nuoltansa ja ampui, — — niin totta maar ampuikin nuolensa suorastaan kotkaan. Lie-neekö tämä nyt ollut oikein viisasta, sitä en käy takaa-maan; mutta niin vain teki Pentti. Kotka, joka tarkka-silmäiseltä pyssymieheltä sai vinkuvan vasaman suoras-taan vatsaansa, suuttui aivan sanomattomasti ja lentää-laskeusi tuossa paikassa alas kurittamaan Penttiä hänen pahasta teostaan. Astui siis kotka maahan, sieppasi kau-heilla kynsillään Pentin pois ja lähti uudestaan lentoon. Siinä meni siten poika parka ylös ilmaan, riippuen röi-
jynsä kauluksesta kiinni kotkan kynsissä. Se oli kama-laa, kauhean kamalaa; mutta kukas käski mennä ampu-maan mokomaa otusta! Pentti huusi, huusi tietysti täyttä kurkkua, mutta siitä ei ollut otus millänsäkään. Eikä käynyt sen rahtuakaan sääli onnetonta saalistansa.

No, kotka lensi nyt kauvas, lensi maat ja manteret, jylhän järvien ja kolkkojen korprien yli, kunnes viimein pysähtyi korkean kallion kohdalle, joka nousi suorastaan pauhaavasta valtamerestä. Sen huipulle laskeusi lintu. Ja tällä huipulla oli hällä pesänsä ja seitsemän poikaa suuressa kiven-kolossa. Vasta siihen heitti nyt saaliinsa, irroittaen kyntensä poika-poloisen röijyn-kauluksesta. Pentti oli viimein, uupuneena omaan huutamiseensa, men-nyt matkalla pyörriksiin, mutta tointui nyt jälleen, pääs-tessään irti kotkan kynsistä. Hirveästi hän hämmästy, nähdessään vieressänsä suunnattoman linnun sekä sen seitsemän poikaa, jotka kummastuksissaan ja nokat am-

moillaan puolestansa katsoa töllistelivät Penttiä. Poika parka luuli ensimmältä näkevänsä pahaa unta vain, mutta pianpa selveni hänelle seikka, ja hän muisti miten oli joutunut tuon tavattoman kummituksen kynsiin. Kuni kovan korvapuustin koskettamana pisti poika-poloinen päänsä ulos kiven-kolosta, ja hän huomasi nyt missä oli: pilven korkuisen kallion kiirehellä keskellä ääretöntä valtamerta, jossa ei näkynyt muuta kuin taivasta ja vettä. Pentin hiukset nousivat pystyyn kauhistuksesta; ja kovin hänen poskensa kalpenivat, vaikka jo ennestäänkin kalpeat olit, pyörryksissä kun oli poloinen ollut.

Miten nyt pääsisi poika-parka pois? Vai pitkö hänen ehkä jäädä tänne kuolemaan?

Pentti oli muutamista vanhain mummujen saduista saanut tietää että muutamat eläimet muka osaavat puhua, ja hän päätti nyt puhutella kotkaa hyvin kauniisti, arvelleen tätä tavatonta kummitusta yhtä kieleväksi kuin itsekin oli.

„Korkea lintujen keisari“, puhui siis Pentti, „olkaa armollinen ja viekää minut takaisin kotia.“

Mutta ei osannutkaan kotka puhua meidän Mustia enemmän — ei ainakaan ihmis-kieltä. Pitkän, kamalasti ja kolkosti kaikuvan kaakotuksen päästi vain pöyhistelevä peto kurkustaan, ja sitä kuullessaan ulista kaakottivat sen seitsemän poikaakin.

Pentti peljästyi taas pahanpäiväisesti, ja jo puhkesi viimein virtaava kyynel-tulva hänen silmistään. Ja kat-sos! Nuo seitsemän kotkan-poikaa nyt nokillansa noukkimaan Pentti pojan kyyneleitä kielelleen. Luulivat kai niitä kalliiksi helmiksi. Suuria, kauniita vesikarpaleita olivatkin poloisen pojan itku-pisararat, sillä hän oli sängen suruissaan. Silmistä pihkui niitä parvittain ulos, ja sitten ne pyörivät pitkin poskipäitä ja pitkin koko poikaa vaat-

teiden alla polville ja polvilta jalkoihin, pysähtyen viimein hänen varpaillensa, joista nyt kotkan-pojat niitä kielelleen kokoilivat.

Ja Pentin kirkkaat kyöneleet tekivät aivan kummallisen vaikutuksen kotkan-poikiin. Nämä, näettekös, noista hopean-kirkkaista helmilöistä niin heltyivät, että heidän rupesi käymään poika parkaa sääli. Tavallisissa oloissa ei muuten minkään peto-eläimen käy toista sääli. Ja kotkat ovat kaikki, kun ovatkin, petoja. Mutta ihmislapsen kyöneleet, heidän kielelleen jouduttuansa, nyt kokonaan muutti näiden lintujen luonnon. Saivat, katsokaas, mieleksensä ihmisen mielen ja kieleksensä ihmisen kielen.

Ja he rupesivat nyt, kun Pentin itku kotvasen kulluttua hieman hellitti, puhuttelemaan häntä selvällä suomen-kielellä ja suomen-mielellä. Vanhin heistä sanoi:

„Älä itke enää, poika-parka, kyllä sinä täältä pois pääset.“

Pentti hämmästyí ja ilostui.

Toinen sanoi: „Älä ole milläsikään, poika-kulta, kyllä sinä pääset kotiasi.“

Kolmas lausui: „Jää tänne olemaan meidän kanssamme. Tääll' on lysti.“

Neljäs arveli: „Niin, niin, jää tänne. Tääll' on oikein lysti.“

Viides viisasteli: „Tääll' on paljo kala-kaijan munia; ja niitä me syömme.“

Kuudes kuiskahutti: „Täällä on niin paljo munia.“

Nuorin ja seitsemäs soperrellen sammalteli: „Niin. Tääll' on meitillä niin hilveän lutti. Entin työdään tala-taian munia ja titte me leitetillään ättänpättiä ja tuperteittaa.“

„Vai niin“, vastasi Pentti, jota tämä seurustelu jorupesi huvittamaan, „vai olette te siis todellakin niin

viieaita, että osaatte puhua ja pakinoida ja leikitelläkin. No, näyttäkääppäs leikkejänne!”

Vanhin kotkan-poika astui nyt ulos kiven-kolosta eli heidän pesästään, käveli jyrkästi viettävää vuoren-rinnettä alaspäin, seisahtui ja kaakotti. Ja sitä seurasivat toiset, toinen toisensa perästä, kunnes kaikki olivat yhdessä muuttaman vaivais-pensaan juurella, joka siellä kasvoi. Ja Pentti näki, miten he nyt ajoivat siitä paikasta pois valkoisen kala-kaijan, joka kovasti kirkuen lensi tiehensä. Ja sitten kotkan-pojat siitä löysivät kala-kaijan munat ja söivät ne suuhunsa. Ja niin he sitten tekivät vielä monta, monta kertaa, etsiskellen yhä uusia kala-kaijan pesiä ja syöden niiden munia. Kala-kaijat lentää liipoittivat hädissään ympärillä, hirveästi huutaen, kirkuen ja karkuen. Vuoren rinteillä kasvoikin lukematon joukko vaivais-pensaita, ja melkein jokaisen juurella oli kala-kaijan pesä. Hätäkös siinä kotkain herkutellen elää! Mutta kala-kaijoja sopii meidän kyllä todellakin käydä sääli.

Ja koska nyt kotkan-pojat olivat syöneet kylleksensä, rupesivat he leikittelemään. Tekivät, näettekös, äksänpäksiä ja panivat kuperkeikkaa. Ensiksi lähti vanhin, joka jo osasi käyttää siipiään melkein kuin aika lintu, suuren kiven päältä lentämään alaspäin ja pääsi varsin onnellisesti alemmalla olevalle kivellet; toinen teki samoin ja melkein yhtä hyvällä menestyksellä; kolmas, joka sekin jo osasi joltisestikin lentää, jäljitteli näitä ja pääsi kyllä perille, mutta selkä edellä ja jalat ylöspäin; neljäs, joka vain hiukkasen vielä pystyi lentoon — melkein kuin kana — pyörähti selkä edellä penssaasen; viides, joka pikkuisen vain räpisteli siipiään, ei päässyt kuin puoliväliin, johon jäi makaamaan jalat taivasta kohden; kuudes, jonka siiven-tyngät tuskin vielä liikahtivatkaan, hyppäsi myöskin alas, mutta vyöryi vuoren rinnettä alaspäin kuin pallo ja jäi

viimein muutaman pensaan juurelle; seitsemäs, jolla ei vielä ollut siiven alkuakaan, teki samoin ja pyöryi kuni kummi-pallo suorastaan mereen — toisten kovasti nau-raessa. Tätä kaikkea katseli Pentin kanssa pesästä vanha emä-kotka, joka nyt, nuorimman poikansa jouduttua me-reen, lensi sinne pelastamaan kuopustansa. Poikanen no-kassa palasi emä-kotka pian takaisin. Ja hetken perästä olivat kaikki muutkin taas ihka eheinä kiven-kolossa.

Sitten leikkivät he vielä sitä leikkiä, että vanhim-man kotkan-pojan selkään nousi toinen, tämän selkään kolmas ja niin edespäin nuorimpaan asti, joka kiipti ylimmäiseksi mieheksi. Ja sitten koetti vanhin yht'äkkiä lähteä lentoon; mutta siitä ei tullut mitään, koska mo-koma kuorma oli kannettavana, vaan alimman yrittäessä liikkeelle keikahti koko kasa, ja kaikki tyyni lennähti, vyörähti, pyörähti kuperkeikkaa, joutuen siinä mikä min-nekin. Nuorin nuljahti taas aina mereen asti, josta nyt-kin emä-kotka sai lähteä sitä pelastamaan.

Oli pikku Pentin varsin hauskaa tuota kaikkea kat-sella, mutta nyt hänen kuitenkin rupesi tekemään mieli päästä pois, varsinkin koska aurinko jo oli alenemassa. Hän ilmoitti siis vanhimmalle kotkan-pojalle tahtonsa. Tämä puolestaan olisi jotakin kaakottavalla äänellä äidil-lensä, tulkiten arvatenkin linnun-kielellä Pentin pyyntöä. Mutta äiti-kotka vain pudisteli päätänsä, osoittaen sa-massa nokallaan Pentin nuolta, joka vieläkin oli neulasta kiinni linnun vatsassa.

„Äiti on sinulle suutuksissaan siitä kuin ammut hä-neen tuon nuolen; eikä lähde nuoli irti“, — virkki Pen-tille vanhin kotkan-poika.

Nyt tarttui Pentti, joka — kuten olen sanonut — oli hyvin viisas, nuoleen ja yritti saamaan sitä irti; veti, veti

poika, mutta nuoli näkyi kasvaneen kiinni lintuun, ei lähtenyt irti. Kotka kai oli kovaa ainesta kuin kivi.

Tuskissaan rupesi Pentti itkemään. Ja vieripä siinä häneltä pari kyyneltä kotkan kynsille, joista lintu ne nuolasi kielelleen. Ja nytkin kävi niin kummallisesti, että emä-kotkakin tuossa paikassa sai päähänsä ihmisen mielen, ja hänen kielensä rupesi puhumaan ihmis-kieltä. „Vedäppäs vielä kerta, poika-parka“, pakisi kotka selvällä suomen-kiielellä ja suomen-mielellä.

Ja Pentti vetäisi, vetäisi oikein vimmatusti pari kertaa, niin jo lähtikin nuoli irti. Suomalaistuessaan oli kai kotka siinä yht'äkkiä hiukkasen pehmennytkin.

Mutta kuitenkin sanoi nyt kotka:

„Etkö, poika-kulta, tahtoisit jäää tänne olemaan meidän kanssamme?“

Pentti ei tahtonut sentään, sillä hän ikävöi jo koti-ansa. Pyysi siis vain että äiti-kotka nyt kuljettaisi hänet takaisin sinne, mistä oli ottanutkin; ja kun kotkat vielä oikein miehissä panivat vastaan, niin rupesi Pentti-poloinen oikein itkemällä pyytämään taas.

No, olipa tuon tavattoman petolinnun sydänkin nyt niin pehmennyt, että sen jo kävi itkevää poikaa sääli. Se siis käski selvällä suomen-kiielellä että poika istuisi sen selkään. Mutta Pentti ei uskaltanut; — pelkäsi putoavansa selästä. Silloin sovitti hänet kotka — kun ei juljennut kynsillään kuljettaa — hyvin taitavasti toisen siipensä alle ja oli valmis lähtemään. Sanottiin siinä vain jäähyväiset sitten poika-kotkille.

„Hyvästi, omat poikaseni, nyt hetkeksi“, virkkoi emä-kotka, „eläkää nyt siivosti minun ollessani poissa.“

„Kyllä, kyllä“, vakuutti vanhin kotkan-poika, „hyvästi, rakas emosemme!“

„Hyvästi, rakas emosemme ja sinäkin, poika-poloinen!“ sanoi toinen.

„Hyvästi, emä-kulta, ja hyvästi, poika-parka!“ pakisi kolmas.

„Tule pian takaisin, äiti!“ varoitti neljäs.

„Tuo meille tuliaisia!“ pyysi viides.

„Hyvästi, äiti-kulta!“ kuiskasi kuudes.

„Hyvästi, mamma-tulta!“ sammalsi seitsemäs ja nuorin. „Tuo mulle pittuten valputten munia työtävätti!“

Niin sanottiin siis siinä jäähyväiset, ja äiti-kotka lähti lentoon, Pentti poika siiven alla. „Hyvästi, hyvät linnun-pojat!“ huusi Pentti paikaltaan. Ja nyt lensi liipotteli kummallinen lintu taas pitkät matkat, — meret, maat ja manteret — kunnes viimein pysähtyi Penttilän talon pihalle. Siihen jätti Pentin, ja ihka eheänä oli poika vain. Kiitti kovasti kotkaa kummallisesta, jopa hauskastakin matkasta ja pyysi sitten sisällekkin.

Mutta kotka ei tullut, vaan lensi suoraa päätä ja aika kyytiä takaisin pesällensä ja poikiensa luo.

Pentti sai ensimmältä vähän toria siitä, kun oli pysyillään uskaltanut lintuakin ampua, mutta pian lauhtuivat sentään hänen molemmat vanhempansa; sillä tietysti oli kaiken aikaa Penttiä kaivattu kauhean kovasti.

Ammuskeli sitten Pentti pysyillään vieläkin monta kertaa päivässä, mutta eipä kuitenkaan enää uskaltanut kotkia eikä mitään muutakaan elävää ampua, sillä isä oli kovasti kieltänyt; ja sitä paitse tuntui tuo kummallinen ilmamatka lopulta kuitenkin niin kamalalta, että Pentti pelkäsi semmoista. Ja semmoinen saattaa varsin helposti seurata, jos pikkuinen poika yrittää eläviä ampumaan. Sen pituinen se.

Ampukaa hiljaa, pojat!

*Oli Päivöllä punainen myssy
Ja uljuutta paljonkin
Ja pikkuinen prätti-pyssy,
Joll' ampusi seinihin.*

*Ja kerran — kun tähtäsi — nuoli
Jo tarttuikin varpuseen.
Ja varpus-parkanen kuoli
Pian myssyhyn punaiseen.*

*Oli Päivö nyt olevinansa
Kuin sankari suuri kenties
Ja näytteli saalistansa
Kuin mikäkin metsämies.*

*Vaan toiste — kun ampui — nuoli
Kävi siskon silmähän.
Ja siit' oli suru ja huoli
Koko perheelle Päivölän.*

*Se kyll' oli tapaturma.
Vaan silmä puhkesi pois.
Ja siit' oli siskon surma,
Vaikk' et sitä uskoa vois.*

*Oi, pikkuinen prätti-pyssy!
Oi, Päivö! Se oil sun työs. —
Nyt on hällä musta myssy
Ja mustat vaattehet myös.*

Onnen sormus

eli

Missä on Ihmiskunnan sydän?

'Seisoin kerran korkean vuoren huipulla kuussa, sillä olessani matkoilla satuja keräämässä satuinpa sielläkin käymään. Vieressäni istui siinä kuun lempeä ukko, joka piti silmiäni edessä suurta, kirkasta peiliä. Ja siihen peiliin kuvastui kaikki mitä maan päällä tapahtui. Ensiksi näin olot ja tapahtumat siinä maapallon puoliskossa, josta itse olen kotoisin; sitten käänsi maa toisen puolensa sinnepäin, ja silloin näin ja oivalsin sen puolen seikat ja asiat. Mitä kaikkea minä näin, en huoli nyt tällä kertaa kertoa, sillä siitä tulisi tuiki loppumaton tarina. Kovin kirjava vain oli kuvastimen sisältö. Maat ja manteret kyleneen, kaupunkineen ja kaikki, mitä niissä on, sattui siinä silmäni niin selvästi, ett'ei jäänyt multa näkemättä pienin langanpäähkään pienimmän piimäsuun paidassa. Paljon näin mä kaunista ja miellyttävää, paljon onnea ja tyytyväisyyttä, paljon rikkautta ja rakkautta, paljon myhäilevää iloa, mutta paljon myöskin, kovin paljon, köyhyyttä ja kurjuutta, onnettomuutta ja valitusta, vihaa ja vainoa, katkeraa tuskaa ja kyyneleitä. Ja tuo räikeä ristiriita maapallomme kaikissa oloissa pisti vain joka paikasta

näkyviin. Ja kuun lempeä ukko hymyili surullisesti ja sanoi koko tätä kiertotähteämme surun laaksoksi. Minä olin siihen saakka ja täällä ihmisten parissa liikkuessani katsellut maailmaa enemmän sen iloiselta kuin surulliselta kannalta ja uskalsin vieläkin väittää vastaan, arvelen että totta kai iloa sentään liikenee kaikillekin, enemmän taikka vähemmän; mutta jo täytyi minun, kun täytyikin, tunnustaa olevani osaksi ainakin väärässä. Kuun ukko osoitti mulle selvästi, ja tuosta ihmeellisestä peilistä sen selvästi näin, että ihmeen paljon on ihmislapsia ole-massa, jotka eivät koskaan ole mitään muuta kokeneet kuin kurjuutta ja katkeria kyyneleitä. Ja totta minä tässä puhun, armaat lapset, kirkkaan päivän selvää totta. Ei ole pettänyt kuun-ukon kirkas peili.

Eikä ole kurjuuden syynä täällä maan päällä aina-ne, jotka sitä kärsivät. Sen myöskin selvästi näin. Luke-mattomia ihmisiä löytyy, jotka kova kohtalo ikääskuin on määrännyt ikuiseen kurjuuteen, — se kova kohtalo, että ovat kurjuudessa syntyneet. Ja tämä seikka se oli, joka kuun-ukon peilistä pisti niin kovin räikeänä silmiini. Hän näytti minulle muutaman suuren kaupungin. Siinä syntyi yht'aikaa monta sataa pientä lasta, jotka saivat matkalleen elämän läpi kaikki mitä ihminen voi toivoa, hyvää hoitoa ja hellyyttä vanhempain puolelta, herkulliset eväät elämänsä retkelle ja runsaat matkarahat. Ja koska kuun-ukon peili oli niin kummallinen, että siitä kerrassaan voin nähdä näiden lapsukaisten koko vaelluk-sen kätkyestä hautaan, niin näin, kun näinkin, että tosin monta, varsin monta niistäkin hukkasi hyvät evänsä jo retkensä alkupuolella ja joutui kovaan kurjuuteen; mutta useimmat oivalsivat pitää lujasti kiinni eväistänsä ja matkarahoistansa ja pääsivät onnellisesti perille, hymy-huulin ruusuilla tanssien pitkin matkaa. No niin. Mutta

yht'aikaa näiden matkalaisten kanssa syntyi samassa suuressa kaupungissa niinikään monta sataa pientä lasta, jotka eivät saaneet matkalleen elämän läpi muuta kuin sen ryysyisen kapalon, johon kuoleva äiti heidät ensiksi kääri; eivät saaneet eväitä eikä matkarahoja, eivät koskaan kuulleet äitinsä ääntä eikä isänsä lohdutusta, sillä köyhän äidin korjasi kuolema, köyhän isän korjasi kuolema. Ja niin jäivät nuo orpo-parat alkamaan elämänsä retkeä ryysyissään. Tosin monta heistäkin kohtasi onnen potkaus, kun sattuivat saamaan konttiinsa noiden onnellisina syntyneiden eväitä, joita muutamat näistä olivat hukanneet; tosin oivalsi yksi ja toinen alaston kerjäläinen kummallisia koukkuteitä kiivetä maallisen onnen harjahirrelle asti — samoin kuin yksi ja toinen ruhtinaana syntynyt päätti päivänsä vaivaistalossa. — Tosin saivat taasen muutamat nuorukaiset, taistelemalla suin ja hampain, eväitä kontteihinsa, — ne, näet, joilla oli voimia kyliksi taisteluun ja joita ei kohtalo kaiken ikää pettänyt. Mutta useimmat ryysyiset orvot näkyivät kuitenkin kurjuudessa vaeltavan hautansa partaalle saakka. Heidän jäsenensäkin olivat heikot synnyin-hetkestä lähtein. Muutamat ja vieläpä varsin monetkin kuolivat jo lapsuudessaan, nälän ja taudin näännyttäminä; toiset pääsivät pitemmän elämän-tien kulkemaan, mutta viheliäisen tien, jossa kaikkialla oksat ja orjantappurat pistelivät heidän paljaita jalkojaan. Toisella puolen maapalloa ei suonut kohtalo kurjuuden lapsille edes sitäkään etua, että olisivat oman ruumiinsa omistaneet, vaan he olivat muka onnellisina syntyneiden omia; ja niin he sitten vaelsivat elämänsä läpi, orjaruoskan tanssiessa heidän selällään ja heidän iäti kärsiessään ivan katkeraa hymyä kohtalon lempilapsilta, jotka sanoivat itseään heidän herroiksansa. Toisella puolen kiertotähteämme taasen sanottiin kovan

kohtalon lapsia vaivaisiksi, sillä olivathan he muka semmoisina ja semmoiseksi syntyneet; ja he vaelsivat elämänsä läpi sitä tietä, jota mieron tieksi sanotaan, pureskellen pettuansa milloin missäkin loukossa. Toisinaan myytiin heitä markkinoilla paimeniksi parempi-onnisten elukoille; ja monen semmoisen näin minunkin syntymämaani saloissa kakkuansa kyynelsilmin syövän. Toisinaan vangittiin heitä vaivaistaloihin, ja paljon näin niissäkin itkua ja hammasten kiristystä.

Tuon kaiken näin kuun-ukon kirkkaasta peilistä, ja minä rupesin kovasti ihmettelemään, kuinka kenkään saattaa olla onnellinen ja matkalla elämänsä läpi hymyhuulin ruusuilla tanssia, niin kauvan kuin niinkin paljon kurjuuden lapsia laihasta leivästä horjuvina haamuina hoipertelee nälkähaudan partaalle päin. Ihmettelin sitä, ja sitä ihmetteli itse kuun ukkokin. Ja hän arveli että vasta silloin saattaisi muka jokainen olla oikein onnellinen, kun ei enää tuota kohtalon räikeää ristiriitaa olisi olemassa, kun kohtalo lakkaisi valitsemasta lempilapsensa. Ja kuun ukko mulle kertoi, ja näin sen sitä paitse itsekin hänen peilistään, että olipa kohtalon lempilapsissa semmoisiakin, jotka aina tavantakaa tyhjensivät eväslaukkunsa orpolapsille mieron tiellä, ja kuitenkin täyttyi heidän laukkunsa vähitellen uudestaan, sillä kohtalo heitä suosi. Ja heillä oli hyvä sydän, hyvä kuin kulta, kuten kuun lempeä ukko kehui. Ja he näyttivät minusta kaikkein onnellisimmilta maan päällä, vaikka heidänkin onneansa vielä häiritäisi se seikka, ett'ei eväslaukusta kaikille kurjuuden lapsille riittänyt. Muutamain ihmisten hyvät sydämet — niin lausui kuun ukko — eivät vielä mitään melkoisempaa eikä yleisempää onnea vaikuta. „Mutta minä tiedän taikakalun,“ kertoi hän, „taikakalun, joka on kätkekettynä koko Ihmiskunnan sydämeen, ja se ilmestyy,

kun ilmestyy, kummallisen kulta-sormuksen muodossa. Siitä saatat valaa vaikka kuinka paljon kultaisia sormuksia, vaikka kaikille kurjuuden lapsille valaisit; ja jokainen, ken semmoisen sormeensa saa, saapi myös eväslaukkunsa täyteen elämän tielle. Ja kun olet tuosta sormuksesta sadottain ja tuhansittain uusia valanut ja jaelut pitkin mieron teitä, niin jää niistä kaikkein kauniin ja kirkkahin kuitenkin omaan sormeesi, ja se on arvokkaampi kuin alkuperäinen itse.“

Ja minä astuin jälleen maan päälle ja rupesin etsimään Ihmiskunnan sydäntä, josta tuo kummallinen taikakalu muka oli löydettävissä. Minä kuljin meret ja manteret, kysyen kaikkialla: „missä on ihmiskunnan sydän?“ Ja kovin onnelliseksi ajattelin sitä olentoa, jonka sydämessä olisi niin tenhokas ja voimallinen taikakalu. Ja mulla oli pitkä saarna valmiina tälle onnelliselle olenolle, saarna, jossa selitin mikä ääretön aarre muka sen sydämessä on.

Mutta minä en ole löytänyt Ihmiskunnan sydäntä. Jos sen kerran löytäisin, niin varmaankin lohkenisi siitä onnen kummallinen sormus, josta sitten kävisi valattua tuhansia orpo-lapsille mieron tiellä. Ja kuun-ukon vakuutuksen mukaan tulisi tai'an tallentaja, avattuaan sydämensä ja annettuaan taikakalunsa valettavaksi, entistään vieläkin rikkaammaksi ja onnellisemmaksi, koska näet, hänelle jäisi sormus, joka olisi valettua vieläkin kiiltävämpi ja kauniimpi. Ja kohtalon synnyttämä ristiriita häviäisi maan päältä. Ei olisi enää turvattomia orpoja olemassa, jos aukenisi Ihmiskunnan sydän. Ja jos sitten vielä joutuisin korkealle vuorelle kuuhun ja saisin katella lempeän ukon kuvastimeen, niin kohtaisi silmiäni siitä kauniita kuvia vain, ja kaikissa kaupungeissa ja kaikissa kylissä näkisin syntyvän lapsia, joilla kaikilla olisi

sormessa onnen ja tyytyväisyyden kiiltävä kulta-sormus, ja joiden eväslaukku elämän tietä varten olisi hyvin varustettuna.

Missä on Ihmiskunnan sydän? Missä on onnen sormus? En etsi sitä itseäni varten, sillä minun elämäni tie kai pian on lopussa eikä enää mitään eväskonttia kaipaa. En etsi sitä niitäkään nuorukaisia varten, jotka ehkä jo voivat matkalaukuistaan taistella, huolimatta kohtalon viittaamasta elämän-tiestä. Etsin sitä vain niitä pieniä lapsia varten, jotka — eivät mitään voi. Etsin sitä niitä varten, jotka eivät koskaan saa kuulla äidin hellää ääntä eikä isän lohdutusta, niitä varten, jotka kovakourainen kohtalo loi orjaruoskan tanssittavaksi, niitä varten, jotka se loi pelkkää pettua matkapussissaan kantamaan.

Missä on Ihmiskunnan sydän? Juuri nämä rivit paperille piirtäessäni, luen muutamasta sanomalehdestä, miten: kaksi pientä kerjäläislasta, toinen kymmenen vuoden vanha, toinen vähän nuorempi, X:n pitäjässä kerjuumatkoillaan olivat eksyneet järven jäälle ja pyry-ilmassa viimein väsyneinä, nälkäisinä vaipuneet lumeen, josta heidät perästäpäin kuolleina löydettiin. — Niitä varten etsin Ihmiskunnan sydäntä.

Mutta empä ole löytänyt Ihmiskunnan sydäntä enkä onnen sormusta. Missä olet, sinä onnellinen olento, jotka tuommoiset tai'at tallennat? Mikä on sinun nimesi? Lempikö? Jaloko? Armas? Sulo? Ihana? Ehkä juur Onni? No, ei nimi miestä pahenna eikä naistakaan. Mutta: älä piileile, älä pistä päätäs pensaasen.

Vai olisiko kuun surullisesti hymyilevä ukko mua peräti peijannut?

Omille lapsilleni, pitkälle matkalle lähtiessäni.

*Kun hellän äitinne Kalma vei,
Vei luokse laupiaan Luojan,
Te saitt' iso-äidin helmassa
Ja tätien luona suojan.*

*He teitä hoitivat hellemmin
Kuin hoitivat itseänsä.
Ja yksi heistä jo kuolleiss' on,
Ehk' uhrina lemmestänsä.*

*Süs heitä kiittäkää kauniimmin
Kuin konsanaan muita täällä,
Tääll' ihmis-telmeessä tukeessa
Maan murheisen, mieron päällä.*

*Süs müista mummoa ainiaan,
Sä kulta-kutrinä Kalle.
Ja Lüisu lemmikki, lempes suo
Sä „Siinalle“ armahalle.*

*Ja Tyykö poikani, päivyt sä,
Sä aurinko ainoisille,
Sä kannä kiitokset kauniimmat
Ain aimolle „Atterille“.*

*Vaan ennen kaikkia kiittäkää
Te maan ja taivahan Luojaa.
Hän teille maailmassa sittenkin
Suo turvallisinta suojaa.*

*Nyt lähdän pitkälle matkalle,
Nyt erkanen teistä kerran.
Ja paluu-hetkeni vallass' on
Vain ikuisen Isän, Herran.*

*Ja ell'en luoksenne palajais,
Oi lapseni, luokse teidän!
Niin muistakaa maailmass' ainiaan
Te kaikkien Isää meidän.*

*Hänt' ennen kaikkia kiittääkää,
Hänt', armon ja turvan tuojaa.
Hän teille maailmassa sittenkin
Suo turvallisinta suojaa.*

Suom. lastenkirj. 3.

Hagman

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1427

